Туркистон бир, ватан бир

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1993 йил 29 май • Шанба • № 62 (14090) ترکستان TURKİSTAN Нархи 5 сўм.

Ислом КАРИМОВ:

«ҲАР ҚАНДАЙ МУХОЛИФ БИЛАН БАҲСЛАШМОҚҚА ТАЙЁРМАН...»

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Труд» газетаси саволларига жавоблари

— Кўплар Ўзбекистон деганда ҳозир собиқ иттифоқ ҳудудида жуда тансиқ бўлиб турган ижтимоий-сиёсий барқарорликни тушунади. Аммо бу барқарорлик нималар ҳисобига таъминланмоқда ва «кучли Президент қўли», «қаттиқ тартиб», таъбир жоиз бўлса, демократиянинг муайян чекланиши бу борада қандай ўрин олмоқда?

— Ҳа, бу, ҳақиқатан ҳам, энг муҳим саволдир. Ўзбекистонга қизиқиб қараётган барча кишилар шунга эътибор берадилар. Чет эллардаги, АҚШдаги бир қанча ижтимоиётчилар, сиёсатчилар иттифоқ барбод бўлгандан сўнг кўп минтақаларда ва, аввало Ўрта Осиё, Кавказ, Молдова каби жойларда миллий низолар, бошбошдоқлик, ўзаро кураш муқаррар, деб олдиндан башорат қилиб қўйганликларини эслатмоқчиман. Иттифоқ замонида содир бўлган ва бошқа жойлардаги фожиали қарама-қаршиликлар силсиласини «бошлаб» берган Фарғона воқеалари ҳам рўкач қилиб кўрсатилган эди. Ўшанда фактларгина эмас, айни вақтда бу фактларнинг матбуотда нохолисона талқин этилганига, 1989 йил 14 июнда ўша пайтдаги Бош вазир Рижков ва Давлат Хавфсизлиги комитетининг бошлиғи Чебриков иштирокида шоша-пиша ўтказилган «актив» деб аталмиш йиғинда чиқарилган биздаги «миллатчилик муаммолари»га оид пала-партиш хулосалар ҳам рўкач қилинган эди... Юқоридан ва «холис» Москвадан — КПСС Марказий Комитети томонидан ўшанда мутлақо нохолисона фикрлар айтилган эди.

Энди биз бирмунча тажриба орттирдик ва миллий, ижтимоий муносабатлар хусусида бундай қатъий фикр ва мулоҳазаларни айтмаймиз. Бу ерда фақат мутаассиблар яшайди ва миллий бирлик иборат, деган ақидага асосланиш аввал бошданоқ ғирт ёлғондир. Олдиндан нотўғри хулоса чиқарилишининг илдизи шундаки, Москвада ўтириб олиб, Марказий Осиёдаги воқеаларга менсимай, юқоридан баҳо бериб бўлмайди. Бу халқнинг ўз анъаналари, ўз фазилатлари, ҳозир расм бўлган ибора билан айтганда, ўз менталитети, айтиш мумкинки, маданиятидан фахрланиш туйғуси бор. Буни эсда тутгандагина бирон-бир баҳо бериш мумкин. Шу жумладан, ҳокимиятнинг ўрни, демократиянинг ўрни тўғрисида ҳам гапириш мумкин. Халқимиз — жуда меҳмондўст, сабр-қаноатли халқ. Бу жиҳатдан у, жоиз бўлса, дунёдаги кўпгина халқлардан фарқ қилади... бардош берадиган русларга ўхшаб кетади. Ўзбеклар — бошқаларга жуда хайрихоҳ. Сизга шуни эслатсам бўлади — Болтиқбўйида миллатчилик кучайган пайтда ва Кавказнинг кўпгина жойларида рус тилида гапирган одамни [illegible] Ўзбекистонда бундай бўлмади... Сизнинг саволингизга жавобан шуни таъкидламоқчиман: биз иқтисодиёт, сиёсат соҳасида, ижтимоий соҳада, бозорга ўтишда ўзимиз танлаётган ҳар бир қадамимизни атайлаб миллатлараро, ижтимоий тотувликни таъминлаш билан боғладик. Мен мана шу тотувлик учун, ижтимоий барқарорлик учун ҳамма ишни қилишга тайёрман.

— Мавжуд шароитда ўша тотувликка эришиш йўлида сиз жамиятни демократлаштириш жараёнини бирмунча чеклашга тайёрсиз, деса бўладими?

— Бу — ҳам кўп учрайдиган савол. Баъзи гапларни такрорлашимга тўғри келади.

[illegible] сохта инқилобий ларзалар билан боғлиқ воқеаларни ёқтирмайди. Биз инқилобий сакрашларга қаршимиз, аста-секин, синалган йўлдан бориш тарафдоримиз. Мен рақибларимга, танқид қилувчиларга шу ҳақда қайта-қайта гапиряпман. Модомики, биз кимларнингдир андозасига «тушмаётган» бўлсак, бундан ривожланиш нотўғри йўлдан кетяпти, деган маъно чиқмайди. Бас, шундай экан, кимнингдир назарида Ўзбекистондаги қайсидир жараёнлар, ислоҳотлар секинроқ бораётгандек, инсон ҳуқуқлари бузилаётгандек туюлаётган бўлса, ҳар бир ҳолатда мавжуд вазиятни ва бизнинг хусусиятларимизни ҳисобга олиб, чуқурроқ мулоҳаза юритишни илтимос қилган бўлур эдим. Бизнинг юртимизда яшаб кўрган, халқнинг анъаналари, турмуш тарзини, ахлоқий ва маънавий қадриятларини билган кишигина буни тушуниши мумкин.

Бизни танқид қилувчиларга такрор-такрор айтаман: бизнинг юртимизда ислоҳотлар давом этмоқда, демократик жараёнлар давом этмоқда. Биз албатта демократик ҳуқуқий жамият барпо этамиз. Аммо қандай йўлдан борадиган ўтишимиз — бошқа масала. Бу масалани мен ҳар қандай мухолиф билан муҳокама қилишга тайёрман. Биз Конституциямизни қабул қилдик, энг обрўли мутахассислар — Франция, Америка мутахассислари, БМТ, ЕМҲК вакиллари уни бошдан оёқ ўрганиб чиқишди. Улардан ҳеч бири умум қабул этган демократик меъёрларга мувофиқ келмайдиган, андакина бўлсада, нуқсонни тополмади. Конституция — бизнинг буюк ютуғимиз. Олдимизга қўйган мақсадимизга албатта эришамиз. Конституцияда белгилаб қўйилган барча ишлар ҳозирнинг ўзидаёқ турмушда рўёбга чиқмоқда, деб бўлмайди. Бизни танқид қилувчиларга ҳам шу гапни айтаман. Биз жаҳон ҳамжамиятига тўла ҳуқуқ билан киришни хоҳлаймиз. Аммо шуни айтиб қўймоқчиманки, биз бу ҳамжамиятга ўз йўлимиз билан кирамиз. Барча миллатларга мансуб одамларимиз билан гаплашиб кўринг, уларнинг фикрини билинг. Дарвоқе, демократия деганда шуни ҳам эслатмоқчиман: 1991 йилда сайловчиларнинг 86 фоизи мен учун овоз берди. Бизда Президент муқобиллик асосида сайланди, Ғарб эса сайлов муқобиллик асосида ўтмаган ва раҳбарлар сайловчиларнинг 98—99 фоиз овозини олган кўпчилик [illegible] аҳолининг 99 фоизи мен учун овоз бергани диққатга сазовордир.

— Сиз айтганингиздек, Конституция — қайсидир даражада «келажакнинг тимсоли». Цензура ҳақидаги нозик масалани четлаб ўтиб бўлмайди...

— «Четлаб ўтиш» керак ҳам эмас. Менинг бу масаладаги фикрим мана бундай. Ҳар қандай нашр одамларнинг муайян гуруҳи хоҳиш-иродасини ифодалайди. Мен бунга қарши эмасман. Бироқ, газетачилар учун, чамаси, унчалик ёқмайдиган бир савол: у ёки бу газета кимнинг ҳисобига яшайди? Хоҳлаймизми, йўқми, мутлақо мустақил газета бўлмайди. Бу борадаги фикримни ҳеч ким ўзгартиролмайди. Матбуотга муносабат хусусида кўпданоқ менга танқид «тиғини тўғрилаб» келишмоқда. Аммо мен ҳар қандай «мустақил» нашрнинг вакиллари билан юзма-юз ўтириб, боя айтган фикримни исботлаб беришга тайёрман. Бундан чиқадиган хулоса шу: модомики, газета бирон-бир муайян сиёсий кучнинг ифодачиси экан, марҳамат қилиб, маблағ топинг-да, нашр этаверинг. Аммо, айтайлик, газета хориждаги бирор бир номаълум манбадан озиқланаётган бўлса, табиийки, уни боқаётган кишиларнинг хоҳиш-иродасини ифодалайди. Бизда газеталар кўп. Сўнгги ярим йилда 10 тача янги газета пайдо бўлди, рус тилида ҳам бир талай нашрлар чиқяпти. Сиз ҳам Ўзбекистондаги журналистлар «қисув остида» ишламоқда, деган тасаввурга мойил эканингизни тушуниб турибман. Москвадагиларнинг назарида, гўё Ўзбекистонда сўз эркинлиги йўқ. Аслида бундай эмас. Москва нашрларининг саҳифаларида ёзилаётган гапларни ҳам тўкис, деб бўлмайди. Айтайлик, бугун демократлар «День» газетасига ҳуруж қилмоқдалар. Бу газета баодоб жамиятда қилиш мумкин бўлмаган кўп ишларни ўзига эп кўрмоқда. Аммо мен «Кремль», «Столица» каби нашрларга, ҳатто, назаримда, унчалик мустақил бўлмаган «Независимая газета»га ҳам эътирозлар айтишим мумкин. Бу газета ўз андозасига мос келмаганларни ҳеч далил-исботсиз ёппасига фош қилмоқчи бўлади. Мен ҳам унинг андозасига мос келмаслигимни биламан...

— Сиз Ўзбекистоннинг бозор муносабатларига ўтиш ҳаракатидаги хусусиятлар ҳақида тез-тез гапирасиз. Хўш бу хусусиятлар нимадан иборат?

— Биз бозорга ўтиш соҳасидаги ўз йўлимиз ҳақида гапирганимизда халқнинг анъаналарини ҳам, ишбилармонлик, бозор ҳақидаги ўз тушунчамизни ҳам назарда тутамиз. Энг муҳим масала — бозор муносабатларига ўтишнинг илк қоидаси ҳақида гапирмоқчиман. Иқтисодиётнинг сиёсатдан устунлиги таъминланиши керак. Жамиятнинг ҳаддан ортиқ сиёсийлашуви иқтисодиётга зиён етказади. Назаримда, Россия сиёсатдан кўра, иқтисодиёт билан камроқ шуғулланмоқда. Агар одамларнинг қорнини тўйғазиб қўймасангиз, ҳеч бўлмаганда, энг зарур «истеъмол халтаси»ни таъминламасангиз, уларни ҳеч нарсага ишонтириб бўлмайди. Ўзбекларда: «Аввал таом, сўнгра калом» деган гап бор. «Труд»нинг рус газетхонлари ҳам бу гапга қўшилсалар керак... Энг муҳими — иқтисодиётни мафкурадан халос қилиш лозим. Биз сиёсий жиҳатдан жамиятнинг қиёфаси қандай бўлишини нақадар хоҳламайлик, иқтисодиёт мустақил бўлиши керак. Менинг фикрим мана шундай.

Иккинчиси. Ўтиш даврида давлат жиловини қўлдан чиқармаслиги керак. Биз Германиядаги, бошқа мамлакатлардаги каби бозорни йўлга қўйганимиздан кейин (биз уларнинг тажрибасини ўрганяпмиз) давлат иқтисодий жараёнларга аралашмайди, албатта. Бу жараёнлар ҳамма жойда ҳам талаб ва таклиф қоидасига биноан кечади. Бироқ бу мамлакатларда ҳам давлат сектори анчагина ўрин олади, бу сектор муайян устун мақсадларни амалга оширади. Шу сабабли биз, бошқарув ўтиш даврида жиловни қўлдан чиқариб юборсак, устун мақсадларни, аввало, тик йўналиш бўйлаб бошқаришни бой бериб қўямиз, ўтиш дастурини (агар шундай дастур мавжуд бўлса) рўёбга чиқаришдаги изчиллик издан чиқади. Бундай шароитда ақл-идрок ва мантиққа, энг муҳими давлат, миллат ҳимоя қилинишига умид боғлаш қийин.

Сўнгра. Биз ислоҳотлар босқичма-босқич, изчил бўлиши тарафдоримиз. Бошбошдоқликка, ҳамма нарсани бутунлай вайрон қилишга йўл қўйиб, вайроналар устида янги жамият қуриб бўлмайди. Масалан, ҳозир давлат мулки бўлиб турган катта-катта бойликларни арзимас пулга қандай сотиб юбориш мумкин? Бутун бошли заводни 10—20 миллион сўмга сотиб бўладими, ахир. Ҳозир бу пулнинг ҳеч бир қадри йўқ-ку. Бу иш, сизларнинг иборангиз билан айтганда, ҳеч бир қуюшқонга сиғмайди... Бундан кузатилган мақсад — давлат мулкини тезроқ тугатиб юборишдан иборат.

— Хўш, сиз бу мулкнинг ҳимоячисимисиз?

— Авф этасизу, аввал нималар давлат бошқарувида қолиши кераклиги белгилаб олинса, хусусийлаштириб бўлмайдиган иншоотлар, устун соҳалар, хусусийлаштиришнинг изчиллиги аниқлаб қўйилса, ёмон бўлмасди. Хуллас, бу ислоҳотнинг ҳуқуқий, қонуний масалалари ҳали ҳал қилинмаган, кўмакчи соҳалар яратилмаган, мутахассислар билан таъминланмаган экан, биз мол-мулкни кимнинг қўлига топшираётганимиз аниқ эмас. Дарвоқе, бизнинг Конституциямизда хусусий мулк тенг ҳуқуқлигина бўлиб қолмай, давлат томонидан ҳимоя ҳам қилинади, деб ёзиб қўйилган. Аммо мол-мулк кимнинг қўлига топширилаётганини билишимиз керак.

Биз ўтиш даврининг бошқа қоидаларига, чунончи, қонунларга қатъий риоя қилинишига, одамларни қонунга риоя этиш руҳида тарбиялашга ҳам амал қиляпмиз; давлат аҳолининг энг ночор табақалари — талабалар, болалар, кўп болали оилаларни ҳимоя этиш учун зарур бўлган ҳамма ишни қиляпти. Бунинг учун дастурлар ишлаб чиқилмоқда ва ўзини оқлаган дастурлар амалга оширилмоқда. Яна бир гап — бозорга «урйиқит» йўлидан бориб бўлмайди. Янги уй қуриш ҳақида ўйлаб кўрмай, эскисини бузиш ярамайди.

Ислоҳотларда жуда кўп нарса одамларнинг руҳиятига, тафаккурига, янги қадриятларни англаб олишга, меҳнатга янгича муносабатга, меҳнатга қизиқтирувчи омилларга боғлиқ эканига ишончим комил. Ўзим амалий иқтисодиёт чиғириқларидан ўтганим учун ҳам бу гапни қатъий айтаяпман.

— Барчамиз, анчадан буён, раҳбарларнинг ваъдалари тез орада рўёбга чиқади, яхшилик сари сезиларли ўзгаришлар бошланади, деган умидда яшаб келаяпмиз. «Ижтимоий кескинлик» бошланмаслигига қандай кафолат бор?

(Давоми иккинчи бетда).

— ҲАЙИТИНГИЗ МУБОРАК, МОМО!

Э. ҚОЗОҚОВ сурати.

АЙЁМИНГИЗ МУБОРАК

Азиз юртдошларим.

Аллоҳ амри билан Ислом дунёсининг бирлик, биродарлик тимсоли ҳисобланган муборак Қурбон ҳайитини қутлаб, азиз халқимизга бахту-саодатлар тилайман.

Бизларга таржимон «Туркистон» рўзномаси ва очиқ сўз, ғамхўр, донишманд раҳбарларга ҳамда Ватан ободончилиги учун енг шимариб кечаю-кундуз хизмат учун фидокорона меҳнатга бел боғлаган Ватаннинг ҳақиқий ходимларига хайрли, узоқ умрлар тилаб, абадий мустақиллик учун чин юракдан дуо қиламиз.

Салом ва ҳурматларим билан азиз Туркияда яшовчи ватандошингиз

Собир САЙХОН.

ИМОН

Дил кўзи ботил бўлмасидан,
Қадр туни қалбингни уйғот.
Мурод гули то сўлмасидан,
Азондан ол руҳингга қанот.
Ибодатла бошлаб ҳақ йўлинг,
Ишқ лавҳасин дилга битгил бот.
Қотмасидан танглайга тилинг,
«Субҳоноллоҳ» тилда бўлсин ёд.
Қадр тонги қилиб соф ният,
Поклик муҳрин кўчиргил дилга.
Тоат ичра ул эзгу фурсат,
Жисму жонинг эврилсин гилга
Дил нурланиб мисли биллур жом —
Ғайбдан тўлур илоҳий илҳом...

Нусратуллоҳ КАРИМХОН ўғли.

ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДА БЎЛИШИ

Қирғизистон Республикасининг Президенти Асқар Акаев бошчилигидаги ҳукумат делегацияси 27 май куни Тошкентга келди. А. Акаев Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримов билан учрашди. Суҳбат чоғида Қирғизистон ўз валютасига ўтиши натижасида иқтисодий муносабатларда вужудга келган муаммолар муҳокама қилинди. Давлат бошлиқлари қўшни республика аҳолиси қўлидаги рублларни тезроқ қайтариб олиш, бу пуллар Ўзбекистонга ўтишига йўл қўймаслик воситаларини муҳокама қилдилар.

Сўнгра музокаралар делегация аъзолари иштирокида давом эттирилди.

(ЎзА).

ЎТГАНЛАР РУҲИНИ ШОД ЭТИБ

Журналистика масъулиятли иш. Мухбирлик дунёдаги «оғир» касблардан биридир. Ижод ва изланишлар машаққатлари силсиласида қаттиқ толиқиш ҳамда ҳаёт тасодифлари биз кутмаганда сафимизни сийраклай бошлайди. Кимнингдир миясига қон қуйилиб, кимдир сувга чўкиб... марҳумлар дунёсига йўл олади.

Тириклар эса уларни эсламоқ ва руҳини шод этмоқ имкониятига эга.

Муборак Қурбон ҳайити арафасида «Туркистон» таҳририятида маросим ўтказилиб, унда сўнгги ўн йилликда республика радио, телевидение ва матбуотида фаолият кўрсатган марҳум ҳамкасбларимиз ёди тилга олинди, уларнинг оилаларига ҳайрия эҳсонлари улашилди.

Маросимда иштирок этган таҳририят ходимлари, марҳумларнинг қариндошлари ва меҳмонлар собиқ «Ленин учқуни»нинг бош муҳаррири вазифасини адо этаётган чоғда ҳаётдан эрта кўз юмган моҳир журналист Абдураҳим Абдуллаевни эсладилар.

«Ёш ленинчи»да суяги қотган, «Халқ сўзи» рўзномасининг Тошкент вилояти бўйича мухбири бўлиб ишлаётган вақтда Жигаристон фожеасидан таъсирланиб, йигит кетган Фарруҳ Раҳимов ҳақида хотиралар сўзланди.

Дарёдил инсон, таниқли журналист ва адиб Мирзакарим Пирматов ҳақида кўпчилик тўлқинланиб сўзлади.

Тожик ва ўзбек халқларининг азалий дўстлигини тараннум этган, бағрикенг журналист Хўжамурод Қўлдошев ва ажойиб фотомухбир Абдужаббор Тўраевларнинг хотирасини шод этдилар.

Марҳумларнинг ўзбек матбуотига қўшган ҳиссалари, инсоний фазилатлари ҳақида сўзлаганда кўпчилик уларнинг ўз ўрни борлигини, тирикларнинг бугунги фаолияти марҳумларнинг хотирасини шод этиш ва ҳаётдаги узилишни билдирмасликка қаратилганини алоҳида қайд этдилар.

Қардош Туркия Республикасининг мамлакатимизда нашр этилаётган илк рўзномаси «Заман — Ўзбекистон» ходимлари ҳам маросимда иштирок этдилар. Улар ҳамкасбларини байрам билан қутларкан, Қурбон ҳайити ҳақида сўзлаб бердилар ва совға-салом улашдилар. Кичкинтойлар журнали «Ғунча» ҳам савобдан четда қолмади.

Хорижлик ватандошларимизнинг «Туркистон» ходимларига байрам табриклари ўқиб эшиттирилди ҳамда уларнинг ғойибона ҳайит совғалари улашилди.

Шунингдек, Қаҳрамон Каримов («Тошкент ҳақиқати»), Зайниддин Тожиев (радио), Раҳмат Норов («Ҳақиқати Ўзбекистон»), Ҳабибулла Саъдуллаев («Тўқимачилар овози»), Хошим Абдусаматов, Ўткир Абдуазимов («Ўзбекистон овози»), журналист ва шоир Анвар Исроилов, Саидакбар Саидов («Маърифат») ва бошқаларнинг номлари ҳурмат ила тилга олинди ва уларнинг оилаларига ҳам ҳайитлик совға қилинди.

«Туркистон» таҳририяти халқимизни муборак Қурбон ҳайити билан табриклайди, ўтганларнинг руҳи шод бўлсин.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

1993 ЙИЛНИНГ 1 ИЮНИДАН МЕҲНАТ ҲАҚИ, ПЕНСИЯЛАР, СТИПЕНДИЯЛАРНИНГ, БОЛАЛИ ОИЛАЛАР ИЖТИМОИЙ НАФАҚАЛАРИНИНГ МИҚДОРЛАРИНИ ОШИРИШ ҲАМДА РЕСПУБЛИКАНИНГ ИСТЕЪМОЛ БОЗОРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ЧОРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Меҳнат ҳақини ошириш, ички истеъмол бозорини ҳимоя қилиш, бошқа минтақаларга нисбатан арзонроқ нархдаги моллар ва буюмлар анча миқдорда олиб чиқиб кетилишининг олдини олиш мақсадида:

1. 1993 йилнинг 1 июнидан бошлаб Ўзбекистон Республикаси ҳудудида:

иш ҳақининг энг оз миқдори ойига 7500 сўм;

Фуқароларнинг солиқ олинмайдиган даромадларининг энг паст даражаси ойига 7500 сўм миқдорида;

Меҳнат пенсиясининг энг оз миқдори ойига 8125 сўм қилиб белгилансин, ҳозирги вақтда амалда бўлган барча турлардаги пенсияларнинг миқдорлари 2,5 баравар оширилсин.

2. Олий ўқув юртлари талабаларининг, техникумлар ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг стипендиялари 2,5 баравар кўпайтирилсин. Талабаларнинг ошхоналари ва буфетларида тушлик овқатларнинг қийматидан 50 фоизли чегирмалар сақлаб қолинсин.

3. Болали оилаларнинг ижтимоий нафақалари 2 баравар оширилсин.

4. Ўзбекистон Республикасининг Молия Вазирлиги иш ҳақини, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақаларни оширишга мазкур фармонда кўзда тутилган сарф-харажатларни пул билан таъминлаш манбаларини аниқласин.

5. Бюджетдан пул билан таъминланадиган вазирликлар ва идоралар, Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ҳамда Тошкент шаҳар ҳокимлари, ташкилотлар ва муассасалар ушбу фармонда белгиланган энг оз иш ҳақи миқдорига асосланиб, меҳнатга ҳақ тўлаш бўйича ягона тариф сеткаси разрядларига мувофиқ ходимларнинг мансаб окладлари ўз вақтида қайтадан ҳисоблаб чиқилишини таъминласинлар.

6. Қўшимча қийматга белгиланган солиқнинг 5 фоизи корхоналар ва ташкилотлар ихтиёрида қолдирилиб, улар меҳнатга ҳақ тўлашни кўпайтиришга сарфлансин.

7. Мулкчилик шаклларидан қатъи назар, хўжалик ҳисобидаги корхоналарга, ташкилотларга, муассасаларга ўзларининг даромад манбалари ҳисобидан иш ҳақининг янги энг оз миқдорларини жорий этиш ва меҳнатга ҳақ тўлашни ошириш, даромад манбалари чекланган тақдирда эса банк муассасалари аниқ мақсадни кўзлаб берадиган имтиёзли кредитлар ҳисобидан ошириш тавсия қилинсин.

Ўзбекистон Республикасининг марказий банки, тижорат банклари корхоналарни, ташкилотлар ва муассасаларни йиллик 3 фоиздан ошмайдиган тўлов шарти билан 45 кун муддат ичида зарур кредит маблағлар билан таъминласинлар.

8. Ўзбекистон Республикасининг марказий банки республика корхоналарига, ташкилотлари ва муассасаларига иш ҳақи ўз вақтида тўланишини таъминловчи чоралар кўрсин.

9. 1993 йилнинг ҳосилидан бошлаб пахтанинг амалдаги харид нархлари — 4,3 баравар, чорва ва сутнинг, шунингдек, давлат буюртмаси ҳисобига сотиладиган мева-сабзавот маҳсулотлари айрим турларининг амалдаги харид нархлари эса ўрта ҳисобда икки баравар оширилсин.

1993 йил ҳосилидан бошлаб шоли, помидор, карам, сабзи ва олмага эркин (шартномавий) нархлар белгилансин.

10. 1993 йилнинг 1 июнидан бошлаб қатъий белгилаб қўйилган ёки тартибга солиб туриладиган нархлар билан аҳолига сотиладиган озиқ-овқат ҳамда ашёвий молларнинг чекланган чакана нархлари ва кўрсатиладиган хизматларнинг тарифлари ўрта ҳисобда икки баравар оширилсин.

11. Ўзбекистон Республикасининг Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта мобайнида мазкур фармоннинг белгиланган муддатларда рўёбга чиқарилишини таъминловчи тегишли қарорлар қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1993 йил, 28 май.

Ислом КАРИМОВ:

«ҲАР ҚАНДАЙ МУХОЛИФ БИЛАН БАҲСЛАШМОҚҚА ТАЙЁРМАН...»

(Давоми. Боши 1-бетда).

— Сиз «ижтимоий кескинлик» иборасини тилга олдингиз. Мен буни кенг маънода тушунаман. Биз кескинликка йўл қўймаслик учун кучли ижтимоий сиёсат юритишимиз керак. Аввало, фуқароларни ижтимоий жиҳатдан ҳимоялаш борасида аниқ ишлар қилиш лозим. Биз 1989 йил июлидан бери таъминлаб келаётган барқарорлик эса бунинг кафолатидир. Ўшанда, 1989 йилда даҳшатли давр эди. Ўша пайтда биз қилган биринчи иш шу бўлдики, одамларга ер бера бошладик. Мен жаноб Горбачевнинг давлат кенгаши мажлисидаги сўзларини эслайман. «Унга ер бериш керак, гапиришни билади, аммо бошлаган нутқини нима билан тугатишини ҳамиша ҳам тушуниб бўлмайди. Мана бунга қарангки, деган эди у мени кўрсатиб, бу ўзини шу шуҳратга чулғаниб турибди, у ер бера бошлади, энди уни илоҳийлаштиришади...»

Фарғона воқеалари содир бўлган пайтда одамларга ер бера бошламаганимизда, даҳшатли бўлур эди. Биз қатъий тартиб ўрнатдик — ерга муҳтож бўлган ва, албатта, деҳқончилик қўлидан келадиган, ердан мўл ҳосил ола биладиган ҳар бир кишига чорак гектар ер бердик. Колхоз-совхоз шароитида бу жараён енгил кўчмади. Муайян тарзда тазйиқ ўтказмасам бўлмасди. Бу ҳам бизнинг ўзимизга хос хусусият. Бизнинг минтақамизда ҳар бир кишининг ўрнини тушуниш керак. Бу масалада мен дангал иш қилдим. Одамларга ер тақсимлаб бериш ҳақидаги фармоннинг бажарилишини таъминламаганларни ишдан олдим. Бунинг учун қанчадан-қанча асабийлашганимни, бўлганини тасаввур қилсангиз эди. Ўтиш даврида белгиланган йўлни рўёбга чиқаришда қатъийлик, қолаверса қаттиққўллик керак эди. Шу сабабли Россия ҳақида гап борганда, мен баъзи жойларда парламент демократияси деб аталадиган қандайдир дудмал тушунчанинг эмас, балки кучли ижроия ҳокимият тарафдориман. Ўтиш даврида [illegible] йўл қўйиб бўлмайди, деб ҳисоблайман. Биз бир тузумдан иккинчисига ўтаётганимизда, янги иқтисодиётни барпо этаётганимизда, бунинг устига, одамларнинг руҳиятини ўзгартириш, муайян тоифа кишиларнинг манфаатларига қарши бориш керак бўлганида, ҳамма масалани 700—800 киши иштирокида қандай қилиб муҳокама этиб бўлади? Бундай қилиш нималарга олиб боради? Биз тақсимлаб берган ер ҳақида яна гапирадиган бўлсак, ўша ерлар ҳозир мева-сабзавотнинг 60 фоизигача бўлган қисмини бераётганини таъкидлаб ўтмоқчиман.

— Сиз Россия фуқароси бўлганингизда 25 апрелдаги референдумда қандай овоз берган бўлар эдингиз? Унинг натижалари ҳақидаги фикрингиз қандай?

— Эҳтимол, сиз фикримга қўшилмассиз, аммо мен референдумга қаршиман. Чунки у одамларни бўлиб юборади. Модомики, Ельцинни халқ сайлаб қўйган экан, унга Президентлигининг қонунийлигини яна бир бор тасдиқлатиш нечун зарур бўлиб қолди? Агар мен Россия фуқароси бўлганимда, бу масалани қатъий қилиб қўяр эдим. Мен Президентман. Мени халқ сайлаган. Кимгадир менинг ислоҳотларим ёқмаса ёқмас, аммо мени муайян бир муддатга сайлашган, шу ислоҳотларни охирига етказишимга қўйиб беринглар... Референдум натижалари шу фикрнинг тўғрилигини яққол тасдиқлади. Бу мамлакатга қимматга тушди. Аммо муҳим шуки, ҳозир иккала томоннинг бир фикрга келиш муддаоси сезилмаяпти. Бир вақтлар халқ «оқлар» ва «қизиллар»га бўлинганидек, ҳозир ҳам қарама-қаршилик, бўлиниш баттар кучайиши мумкин. Россия Хитойга ўхшамаслигини, у ердаги одамларнинг 97 фоизи бир миллатга мансуб эмаслигини унутмаслик керак. Россия 21 та республиканинг бирлаштирувчи давлатидир, шу республикаларда ҳар бирининг ўз манфаатлари бор. Домино: бу ҳол кўпчиликнинг бузиб юборадиган бирикма эмас, олиб бормайдими? — деб ўйлашга тўғри келади. Бинобарин, сизнинг саволингизга аниқ-равшан жавоб шу: бундай қилиш керак эмасди. Модомики, шундай бўлган экан, Россиянинг тотувликка эришишдан бошқа йўли йўқлигига аминман. Сизлар Конституциявий танглик деб атаётган тангликдан тезроқ чиқиб олиш бош масаладир.

— Баъзан: агар Каримов бўлмаганида руслар Ўзбекистондан қочган бўлар эди, деган гаплар қулоққа чалиниб қолади. Миллатлараро мувозанатни сақлаб турадиган қандайдир восита борми?

— Мен руслар, белоруслар, украинлар билан суҳбатлашганимда (бизда русийзабон аҳоли вакиллари кўпчиликни ташкил этувчи жуда катта корхоналар бор), одамлар тотувликда яшаётганидан бўлса-да, кўнгилда ҳадик борлигини пайқаб қоламан. Буни тан оламан. Негаки, улар фақат Ўзбекистондаги эмас, МДҲдаги воқеаларни ҳам кузатиб туришади. Мен уларга: сизлар ҳам ўзбекистонликсизлар, ўзбеклар каби, улар билан тенгма-тенг фуқаролар, деган битта гапни уқтираман. Агар миллатчилик кайфиятлари, қисувга олиш бўлса, ўша ерга бориб улар билан ёнма-ён тураман. Мен барчани қандайдир маъмурий чоралар билан ҳимоя қила олмайман. Бизда Конституция қабул қилинган, фуқаролик ҳақидаги демократик қонунлар қабул этилган, келинглар, уларни амалга оширайлик. Келинглар, агар керак бўлса, бунга тўсқинлик қиладиган кишиларга танбеҳ бериб қўяйлик. Бу — нозик ва қалтис масала, аммо одамлар менга ишонаётган экан, бу зиммамга жуда катта масъулият юклайди.

— МДҲнинг «саломатлиги»га, Ҳамдўстлик истиқболига сиз қандай қарайсиз?

— Ҳаёт қийинчиликлардан иборат. Ҳаётнинг ўзи бизга сабоқ беради. Мустақиллик билан боғлиқ кўтаринкилик ҳамма республикаларга хос эди. Иқтисодий мустақилликка эришишдан кўра, сиёсий мустақилликни қўлга киритиш осонроқ. Шу сабабли кўтаринкилик, жумладан Болтиқбўйидаги кўтаринкилик ҳам сўниб бормоқда. Кўпчиликни ўз юртида қандай қилиб «Швейцарияни барпо этиш» масаласи эмас, балки пештахталарини нима билан тўлдириш, нарх-навони қандай қилиб жиловлаб туришга доир саволлар «тинчлик бермай қўйди». Иқтисодиёт билан ҳазиллашиб бўлмайди. Ўнлаб йиллар давомида таркиб топган алоқаларни узиб ташлаш, жонли ришталарни кесиб юбориш мумкин эмас. Буни энди ҳамма республикаларда тушуниб етишди. Иқтисодий жиҳатдан энг муҳими узилган алоқаларни тезроқ тиклашдир. Бутун халқлар бизга кўз тикиб турибди. Уларнинг орзу-умидларини пучга чиқаришга ҳаққимиз йўқ.

— Республикангиз 1991 йил августида нималарни қўлга киритди-ю, нималардан маҳрум бўлди? Шу ҳақда қисқача сўзлаб берсангиз.

— Ҳаммаси иттифоқ негизида конфедерация тузишга қараб кетаётган эди. Ларзаларсиз, эволюцион йўл билан, маърифий тарзда конфедерацияга қараб бораётган эдик. ГКЧП ҳаммасини барбод қилди, вайрон этувчи жараёнларни бошлаб берди. Биз август воқеалари бўлиши учун ҳаракат қилганимиз йўқ. Беловеж ўрмонида нималар бўлганини ўзингиз биласиз. Қизиққон одамлар «славян иттифоқи»га муқобил равишда «мусулмонлар иттифоқи»ни тузишни таклиф этишди. МДҲ ҳаммамизга воқеалар ривожининг Югославия йўлидан холи бўлишимизга ёрдам берди. Ҳатто ҳозиргача Ҳамдўстликнинг унча мустаҳкам бўлмаган алоқалари меъёрий муносабатларга кўмаклашмоқда. Ўзбекистон мустақил бўлиши керак ва бунга ҳаққи бор, лекин, аввало, Россия билан маънавий ва бошқа алоқаларини сира узмаслиги лозим. Чунки Россия ўзбек халқининг, умуман ҳар қандай бошқа халқларнинг ҳаётида жуда катта ўрин тутган. Мен бу гапларим билан обрў орттиришни ўйлаётганим йўқ.

— «Ўзбеклар иши» деб аталмиш ишнинг оқибатлари қандай? Уни ниҳоясига етган дейиш мумкинми?

— Халққа етказилган маънавий, ахлоқий жароҳат сира унутилмайди. Мен фақат ўзбекларни эмас, барча ўзбекистонликларни кўзда тутаяпман. Ўзбекистон тажриба майдонга айланган эди. Бу ерда бошқаларга ўрнак бўлсин учун республиканинг «таъзирини бериб қўйишга» ҳаракат қилишди. Порага учиш ва порахўрлик бўлган — мен буни рад этмайман, лекин ўзингиз айтинг, қаерда порахўрлик бўлмаган? СССРнинг қоқ марказида, Москвада порахўрлик бошқа жойлардагидан кам бўлмаган. Халқни айблаш мумкин эмаску, ахир. 25 мингта жиноий иш қўзғатилган эди. Депутатларни, меҳнат қаҳрамонларини вертолётларда, итлар билан бориб кечалари қамоққа олишарди. Бундай жароҳатни вақтгина даволаши мумкин. Бутун халққа қарши қаратилган бу сиёсатнинг бош айбдорлари четда қолиб кетганидан афсусланаман.

— Лекин бу бошқа томонга оғиб кетишга, хусусан Шароф Рашидовни «оқлашга» олиб бормайдими?

— Рашидов тўғрисида гапирадиган бўлсак, мен сизга очиғини айтаман. Биз олдин Рашидовни кўкларга кўтариб мақтаб, кейинчалик уни ёмон отлиққа чиқариб, ким амалга эришганини, собиқ СССРда ҳокимиятнинг юқори поғоналарига кўтарила олганини биламиз. Ҳеч бир халқ орасида марҳумларни ёмонлаб гапириш одат эмас. Чорак аср давомида республикани бошқариб, ўз юрти учун кўп иш қилган кишини далил-исботларсиз ёмонлаш мумкин эмас. Биз янги жамиятни қурар эканмиз, оталаримиз бунёд этган қадриятларни оёқости қилмаймиз.

— Халқ демократик партияси раиси лавозими сизга ҳалақит бермаяптими? Чунки сиз ҳаммани бирлаштиришингиз лозим, партия эса номини ўзгартиргани билан, эски белгиларни, якка ҳукмронлик қилиш психологиясини сақлаб қолмаслиги мумкин эмас.

— Шуни айтмоқчиманки, бирор раҳбар ҳам сиёсий кучга таянмай ишлай олмайди. Мен партиявий ишлар билан шуғулланмайман. Ўзбекистон Халқ демократик партияси раислиги деярли фахрли лавозим. Бу лавозимнинг менга оғирлиги тушаётгани йўқ.

— Ислом Каримовнинг исломга, умуман динга муносабати қандай?

— Биз ҳеч нарсага ишонмайдиган, ҳамма нарсани вайрон қиладиган ва нодон даҳрийлик муҳитида дин қадриятларини билмай тарбияланганмиз. Менинг тушунишимча, ислом демократик дин бўлиб, сабр-бардошли бўлишни, маънавийликни, инсонга муҳаббатни, софликни тарғиб қилади. Тақводор киши муайян ахлоқий чегаралардан ташқарига чиқмайди. Хуллас, дин барча миллатлардаги ҳар бир инсон учун муқаддас қадриятдир. Шу жиҳатдан қараганда, ислом, агар уни бузиб талқин этишмаса, оддий, тушунарли диндир.

Муайян сиёсий оқимлар эса муқаддас қадриятлардан сиёсий мақсадларда фойдаланишни хоҳламоқдалар. Бизга диний ақидапарастлик ҳам, коммунистик ақидапарастлик ҳам мақбул эмас. Саудия Арабистонига борганимда муқадас жойларни зиёрат қилдим, мен учун муқаддас бўлган маънавий қадриятлардан келиб чиқиб, соф виждон билан зиёрат қилдим. Буюк шоиримиз ва мутафаккиримиз Аҳмад Яссавий айтганидек, ҳеч нарсага ишонмайдиган одам ҳайвонсифатдир. Ҳар бир кишининг ўз илдизлари бўлиши керак, у нимага ишониши, ниманидир ўз ҳаётининг мазмуни деб билиши лозим. Менинг тушунишимча, оллоҳ ягона. Ҳар бир дин уни ўзича кўради ва талқин қилади.

— Ўзингиз билан баҳслашувчиларга сабр-бардошлимисиз? Чунки қўлида ҳокимият бўлган одам ўзини ҳамиша ҳақ деб билади, унинг оғзига қараб туришади. Каримовга маърифий мухолифат зарурми?

— Қийин савол. Бу саволнинг тагида нималар ётганлигини биламан. Аслида мен «илмоқли» гапирадиганларни тезда пайқаб оламан, айни пайтда бундай гаплар менга оғир ботади. Яқинда сессияда сўзлаган нутқимда мени доҳийга айлантиришга уринганларингиз етар, менга ҳам, ўзингизга ҳам зарар етказманг, мен ақлли, кучли одамлардан чўчимайман, биз бирга бўлишимизни истайман, деб очиғини айтдим. Балки мен муболаға қилаётирман, лекин атрофимда кучли одамлар қанча кўп бўлса, ўзимни шунча дадил сезаман. Баҳслашиш, ўз нуқтаи назарини айтиш — яхши, амалий баҳсларда ўзимнинг ҳақ эканлигимни исботлаб бериш мен учун ҳам қизиқарли. Лекин ён дафтарчасини ва ручкасини чиқариб, ҳар бир сўзингни хатлай бошласа, — бунинг ҳурсанд бўладиган жойи йўқ. Очиғини айтаман, мен қаттиққўл одамман, аммо ишонарли ва далил-исботи билан эътироз билдиришса, бундай одамларни ҳурмат қиламан.

Энди мухолифат хусусидаги саволингиз тўғрисида. Сизда ҳам бу хусусда ўз фикрингиз борлигини сезиб турибман. Назаримда, муҳолифат амалий тусда бўлиши керак. Шу жиҳатдан қараганда, республикамизда рўйхатга олинган партиялар ва ҳаракатлар ишлаб турибди, улар самарали ишламоқда. Мухолифлик умуман ҳокимият устида турган кишига нисбатан эмас, балки у амалга ошираётган, рўёбга чиқариш учун курашаётган ишга, ғояларга нисбатан бўлиши керак. Агар кимда муқобил ғоя бор экан, агар у бирор масаланинг бошқа тўғри ечими борлигини исботлаб беролса, мен буни, албатта қабул қиламан.

Москва матбуоти биздаги мухолифат тўғрисида кўп ёзаётган бўлса ҳам, Ўзбекистонда бундай мухолифат йўқ. Уларнинг таклифлари йўқ. Шунга эътиборингизни қаратмоқчиман. Уларнинг ижобий таклифлари йўқ. Улар ҳеч нарсага ишонмайдиган кишилар — асосан ҳамма нарсани рад этишади. Бундай усул осонроқ, қулайроқ ва шу йўл билан арзон обрў орттириш ҳам мумкин. Мен сизга айтсам, мухолифат зарур бўлса, уни сунъий равишда вужудга келтириш мумкин.

— Президентнинг бўш вақти, ўзингизни оддий инсон, бахтли инсон сифатида ҳис этадиган фурсатингиз борми?

— Биласизми, ўзимни бемалол тутишга, устимдаги юкни — ҳар куни зиммамда бўладиган улкан масъулиятни олиб ташлашга ҳамиша катта эҳтиёж бор. Мендан бошқа ҳеч ким ҳал қилмайдиган муаммолар ором бермайди. Ўз имкониятларимни мен сира бўрттираётганим йўқ, лекин мен мавқеимга кўра, ҳамма иш учун жавоб берадиган одамман. Бинобарин, ҳаммадан олдин энг муҳим масалаларни ҳал этиш учун жавобгарликни ўз зиммамга олишим мумкин.

— Президентдан унинг оиласи мамнунми?

— Жуда мамнун бўлмаса керак, деб ўйлайман. Оилам учун кам вақт ажратаман. Лекин ҳамма нарсадан нолисам ҳам, оиламдан нолий олмайман. Оила хусусида омадим келган деб ўйлайман. Ҳар бир кишига, у ким бўлишидан қатъи назар, тақдир шундай мукофот беришини хоҳлардим. Бирор кишининг ҳаётда омади келмаса, аммо шундай оиласи бўлса, ҳар қандай ишни уддалай олади. Шундай оиланинг бўлиши жуда муҳим. Шу нуқтаи назардан, рафиқам ҳам, болаларим ҳам, невараларим ҳам — худога шукур...

Шу билан бир вақтда кўнгилсизликлар, синовлар, маҳрумликлар бўлмаганида эди, турмуш бизга баъзан ҳадя этаётган қувончларни, ҳаёт қувончини, гўзаллик, табиатга ошнолик завқини чинакам қадрламаган бўлар эдик.

— Ўзбекистон билан Россиянинг ўзаро муносабатларида нималар яхшиланишини хоҳлардингиз?

— Бу алоҳида мавзу. Фақат шуни айтаманки, Россия биз учун сув ва ҳаводек зарур. Мен режалаштириш идораларида кўп йиллар ишлаганман. Алоқаларимиз нақадар кенглигини биламан. Маънавий яқинлигимиз ҳам жуда муҳим. Россиянинг келажаги буюк. У азалдан буюк давлат бўлиб келган, тарих унинг ўрнини ана шундай белгилаб қўйган.

Суҳбатдошлар:
Александр ПОТАПОВ,
Валерий БИРЮКОВ.
(«Труд», 1993 йил 26 май).

Ибратли тадбирлар

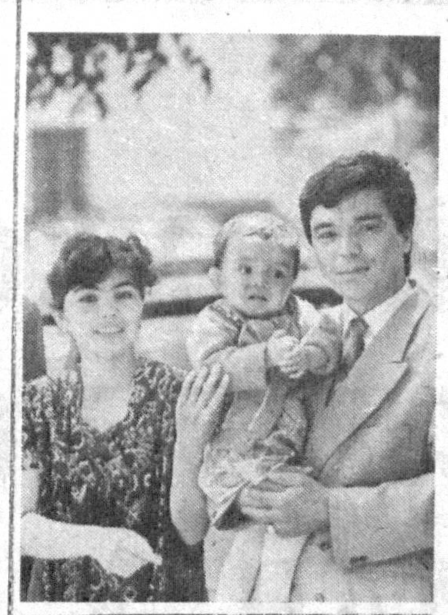

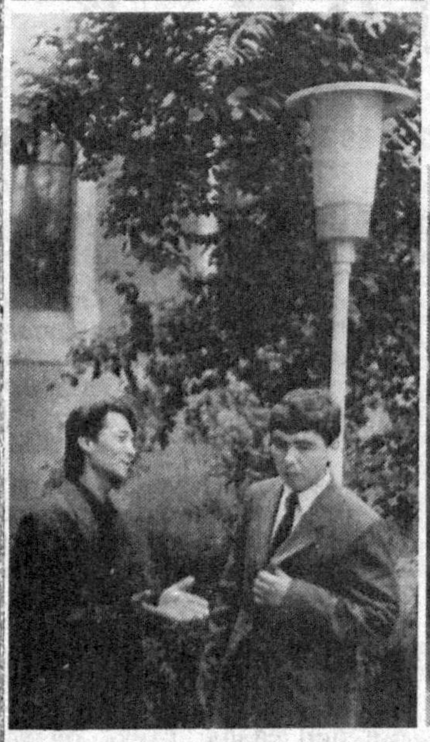

«Келажагини ўйлаган халқ ёшларига эътибор беради». Бу бизнинг гапимиз эмас, Донишманд халқники. Мамлакатимиз ҳукумати бу борада бир қатор яхши тадбирларни амалга оширмоқда-ки, ҳали бу ҳаракатларнинг мевасидан халқимиз баҳраманд бўлади.

Нарпай ноҳияси ва Оқтош шаҳридан қарийб беш юзга яқин талаба Тошкентнинг турли билим даргоҳларида таълим олади. Ноҳия ва шаҳар ҳокимиятлари ташаббуси билан ана шу пойтахтда таълим олаётган талабалар ва уларнинг ҳамюртлари ўртасида ажойиб учрашув бўлиб ўтди. Тадбирни ноҳия ҳокими Нормамат Тошматов очди. Сўнгра йиғилганларни Оқтош шаҳар ҳокими Усмон Шарипов қутлади. Ўтказилган тадбирнинг яна бир ташаббускори Тошкент Молия институти бўлгани табрикка лойиқ. Институт ректори, иқтисод фанлари доктори, профессор Мурод Шарифхўжаевнинг институтда таҳсил олаётган Нарпай ёшлари ҳақидаги фикрлари учрашувга келган нарпайликларнинг хурсандчилигига сабаб бўлди. Тадбир сўнгида барча талабаларга эсдалик совғалари топширилди.

СУРАТЛАРДА: учрашувдан лавҳалар акс эттирилган.

Муҳаммад АМИН суратлари.

Кеча Бугун Эртага

● **ЖАҲОН ҳамжамияти мамлакатлари сурункали жала туфайли юз берган табиий офат оқибатларини бартараф этишда Тожикистонга яқиндан кўмаклашмоқда. Республика фавқулодда ҳолат комиссиясидан РАТА—ТАСС мухбирига маълум қилишларича, АҚШдан Душанбега икки тайёрада озиқ-овқат, иссиқ кийим, дори-дармон ва сув тозалаш ускуналаридан иборат инсонпарварлик ёрдами келади. Тез орада Германиядан ҳам ёрдам келиши кутилмоқда.**

● **ТУРКИСТОННИНГ озиқ-овқат маҳсулоти билан ўз-ўзини тўлиқ таъминлаш дастурида яна бир соҳа — балиқчилик ҳам муҳим ўрин эгаллади. Ушбу соҳани ривожлантириш учун 3 миллиард сўмдан ортиқроқ маблағ ажратилди.**

● **БУЮК Британия раҳбарияти олимларнинг чет элларга кетиб қолишига йўл қўймаслик учун мамлакатда илм-фанни ривожлантиришга жуда қулай шароит яратиб бермоқчи. Қарийб йигирма йил мобайнида биринчи бор эълон қилинган «Оқ китоб»да ҳукуматнинг шу хусусдаги сиёсати батафсил баён этилган.**

● **ГВАТЕМАЛА Президенти Хорхе Серранонинг айтишича, унинг сешанба куни эълон қилган фавқулодда чоралари, жумладан, парламент ва олий суднинг тарқатиб юборилиши мамлакатда «Демократияни мустаҳкамлашга хизмат қилар» эмиш.**

Америко Қўшма Штатлари Гватемала Президентининг мамлакатдаги конституциявий кафолатларни бекор қилиш тўғрисидаги қарорини қоралади.

● **РУМИНИЯ демократик конвенцияси таркибига кирувчи сиёсий партияларнинг раҳбарлари Россия Президенти Борис Ельцинга очиқ хат йўлладилар. Улар хатда Молдова Республикасининг фуқаролари устидан Тирасполда бўлаётган суд мажлисини тўхтатиш учун «Ўз обрўйи ва нуфузи»дан фойдаланишни илтимос қилганлар.**

● **РОССИЯ Федерацияси Президенти Борис Ельцин 27 май куни Санкт-Петербург шаҳри 290 ёшга тўлиши муносабати билан унинг аҳолисига табрик йўллади.**

Санкт-Петербургда бошланган юбилей тантаналари бир ой давом этади.

● **ҚОЗОҒИСТОН тарихида биринчи марта республиканинг қозоқ, уйғур, турк, чечен, татар ва бошқа миллат вакилларидан иборат 120 нафар мусулмон фуқароси ҳаж сафарига жўнаб кетди.**

Мухбир бонг уради

Кошоналар бўм-бўш турмасин

Қашқадарёга борсангиз, деярли ҳар бир хўжаликда даңғиллама клубларга кўзингиз тушади. Хўш, бу кошоналардан бугун қандай фойдаланиляпти? Халқнинг миллион-миллион маблағи эвазига қурилган дабдабали бинолар ҳақиқий эгаларига хизмат қиляптими?

Касаба уюшмалари Қашқадарё вилоят кенгаши раёсатида Нишон туманида клублардан фойдаланиш ва маданият масканларида амалга оширилаётган ишлар муҳокама этилди.

Тумандаги давлат, жамоа ва ширкат хўжаликларига қарашли 11 клубнинг аксарияти бирон йиғилиш ёки тадбир ўтказилсагина очилади, холос. Клубларда ишлаётганларнинг 70—80 фоизи шу соҳа мутахассислари эмаслиги кишини ажаблантиради. Жумладан, «Нишон» давлат наслчилик хўжалигининг 150 ўринли клуби бўм-бўш. Лоақал биронта тўгарак фаолият кўрсатмаяпти. Қаровсизликдан ўриндиқларнинг кўпи яроқсиз ҳолга келиб қолган. «Туркманистон», «Чорағил», «Дўстлик» жамоа ширкат хўжаликларидаги аҳвол ҳам бундан яхши эмас. Аксарият клублар ёпиқ турганини кўрасиз.

Ўзингиз ўйланг: клуб ҳам маданий масскан, унинг маълум иш вақти, машғулотлари, режаси бўлмоғи лозим. Хўш, кун бўйи машаққатли меҳнат билан банд бўлган қишлоқ аҳли бирпас ҳордиқ чиқариш, кўнгил очиш учун қаерга борсин? Қишлоқларда ана шундай дам олиш масканлари борми? Демак, хўжаликларда бир вақтлар қурилган, ҳозирги кунда эса бўм-бўш турган ҳашаматли клубларни маданий-оммавий тадбирлар ўтказиладиган, кишилар дам оладиган гўшага айлантириш мумкин эмасми? Мумкин! Бунинг учун фақат ҳафсала ва эътибор керак. Клубларга ғайратли ва жонкуяр одамларни мутасадди қилмоқ лозим.

А. ТАЙПАТОВ,
УзА мухбири.

Қонун ҳамма учун баробар

Адолат юзига парда тутиб бўлмайди

Халқнинг бирлиги, жипслиги ва тинч-тотув яшаши муқаддас бойлик, уни ҳимоя қилиш эса шарафли вазифадир. Прокуратура ва бошқа ҳуқуқ-тартибот органлари кўплаб жиноятчи тўдаларини фош этиб, қўлга олмоқда. Таъмагирлик, ўғрилик, порахўрлик, босқинчилик билан топилган мўмай пул эвазига шоҳона ҳаёт кечиришни хаёл қилаётган кимсаларнинг иннига сув кетди. Тошкент вилоят прокурори Абдурашид МАННОНОВ билан шу ҳақда суҳбатлашдик.

— Абдурашид Муталович, вилоят ҳуқуқ-тартибот органлари ўзларига қарашли ҳудудларда четдан ёрдам сўрамай тартиб ўрнатишга киришди. Аммо бу хайрли иш осон кечмаяпти. Қонунбузарлар, айниқса, «уюшган жиноятчилар» деб аталган хавфли гуруҳлар ўзларини ҳимоя қилиш имкониятига эга. Вилоятда уларга қарши кураша оладиган куч етарли деб ўйлайсизми!

— Қонунбузарларга қарши кураш ҳеч қачон енгил бўлмаган. Бугунги кунда жиноят тури кўпайиб кетди. Республикамизда адолатли жамият қуриш йўлидаги қутлуғ ишлар амалга оширилаётган бир вақтда жиноятчилар халқимиз тинчлиги, осойишталигини бузишга ҳаракат қилмоқда.

Бобокалонимиз Амир Темур айтганларидек, бир кунлик адолат — юз кунлик тоат-ибодатдан афзалдир. «Адолат» ибораси кўнгилларга ором беради. Аммо унга эришиш учун шамширдек кескир, булоқ сувидек мусаффо қонун керак. Мустақил жумҳуриятимиз фуқаролари ана шундай қонунга эга бўлди. Бу — Ўзбекистон Конституцияси.

Сир эмас, биз чиқарилган қонунларга баъзан қатъий амал қилмаймиз. Президентимиз Ислом Каримов республика Олий Кенгашининг ўн иккинчи сессиясида сўзлаган нутқида айтганидек, халқ қаллоб ва юлғичларни кўриб-билиб турибди ва уларни ҳеч қачон кечирмайди. Ҳақ гап. Айрим ҳолларда содир этилган жиноятлар очилмай қолмоқда. Бундай камчиликлар халқнинг маъмурий органлар ходимларига ишончини камайтиради, адолат юзига парда тортади.

Жиноятчилик бугунги жамиятнинггина қусури эмас. Зеро, ҳаётда ҳақ билан ноҳақлик доимо бирга яшаб келган. Демак, жиноят содир бўлар экан, унга адолатли ҳукм зарур. Биз жиноятчиликка қарши курашни асосан унинг илдизларини очишдан бошладик. Ўтган тўрт ой мобайнида содир этилган жиноятларнинг асосий қисми фош этилиб, суд ҳукми чиқарилди.

— Вилоятда кейинги вақтда содир этилган энг оғир жиноятлар ҳақида сўзлаб берсангиз!

— Энг оғир жиноят — одам ўлдириш. Афсуски, бу йил ҳам ана шундай жиноят кўпайди. Қонунда фавқулодда жазо чораси — ўлимга ҳукм қилиш кўзда тутилган. Адолатни ҳимоя қилиш учун қаттиққўллик лозим. Бу эса жиноятчиликнинг олдини олишга ижобий таъсир этади. Прокуратура шунга амал қилгани туфайли ўн нафар шахсни ўта оғир жиноятлари учун суд олий жазога ҳукм этди.

Шу йилнинг биринчи чорагида вояга етмаганлар орасида ва транспорт ҳодисаси билан боғлиқ жиноятлар бирмунча камайгани ҳолда иқтисодий ҳамда уюшган жиноятчилик кўпайди. Шунинг учун ҳам жиноятчиликка қарши курашда кескин ўзгариш ясаш зарур бўлди. Вилоят прокуратураси ички ишлар бошқармаси ва миллий хавфсизлик қўмитаси ходимлари билан ҳамкорликда қонунбузарларга қарши аёвсиз кураш бошлади. Уюшган жиноятчиларнинг «раҳнамо»лари «амалга оширган ишлари» акс эттирилган суратли схемалар ишлаб чиқилиб барча маъмурий органларга тарқатилди. Ҳозир улардан 22 нафари жиноий жавобгарликка тортилди. Янгийўллик, илгари тўрт марта судланган, гиёҳванд моддалар билан иш кўрувчи, жиноятчилар орасида «Чунчу» лақаби билан машҳур бўлган Б. Бобожонов, икки марта судланган, «Союзник» лақабли Ким Сафрон, «Моҳа» лақабли М. Аҳроров шулар жумласидандир.

Бу кимсалар содир этган жиноятларнинг юзга яқини ўта хавфли бўлиб, улар ишлаб чиқариш ва савдо ташкилотларига уя қуриб олган жиноий гуруҳлар фаолияти билан боғлиқ. Жиноий гуруҳларга бирлашган юздан ортиқ қонунбузар ҳам қўлга олинди. Уларга шерикликка шубҳаланилган 40 нафар шахснинг уйи тинтув қилинганда турли ўқотар қуроллар, гиёҳванд моддалар ҳамда жумҳуриятдан ташқарига чиқариш тақиқланган миллион-миллион сўмлик ноёб моллар топилди.

Вилоят ички ишлар бошқармасининг жиноят қидирув бўлимлари ўта ҳушёрлик билан ҳаракат қилаётгани натижасида қуролли тўдалар ҳибсга олинмоқда. Тошкент—Олмалиқ шоҳкўчасидаги автомобиль назорати бекатига шиддат билан яқинлашиб келаётган «Мерседес-Бенц» автомашинаси тўхтатилиб текширилганда, унда 12 грамм наша, 20 минг сўм пул, уч дона «РГД-5» гранатаси ва бошқа совуқ қуроллар борлиги маълум бўлди. Машинадаги Ш. Бўтаев, Ҳ. Шораимов, А. Ҳакимбоев, Б. Уржиқулов Олмалиқ шаҳрининг фуқаролари экан. Уларнинг уйи тинтув қилинганда 30 грамм наша, 7 дона Швейцария қўл соати, ўқланган автомат-пистолет ҳамда 200 минг сўм нақд пул сақланаётгани маълум бўлди.

— Порахўрлик — жамиятнинг хавфли иллатларидан. Ёзувчи таъбири билан айтганда, пора деганда қирпини тескари ютиб юборувчилар ҳали ҳам топилади. Бундай нопок шахслар қонун посбонлари орасида ҳам учраб туришига нима дейсиз!

— Ойни этак билан ёпиб бўлмайди. Шахсий манфаати йўлида ҳатто инсоний қадр-қимматни поймол қиладиган ходимлар, афсуски, йўқ эмас. Қуйи Чирчиқ тумани ички ишлар бўлими инспектори И. Омонқулов клуб мудири бўлиб ишлайдиган У. Хўжамбердиевни ҳузурига чақириб, мен сени рэкетчилардан ҳимоя қиламан, дея таъмагирлик билан 4 минг сўм олган. Куни кеча вилоят суди жиноятга қўл урган бу «қонун ҳимоячиси»ни 6 йил муддатга қамоқ жазосига ҳукм қилди. Бундай қонунбузарлар халқ судьялари орасида ҳам бор. Уларнинг нопок ишлари юзасидан тергов бошланди. Суд ҳукмидан сўнг уларнинг ҳақиқий башараларини элга танитамиз.

Вилоятимизда уюшган жиноятчиларга, фуқароларнинг шахсий мулкларини, давлат бойлигини талон-торож қилувчиларга, порахўр ва босқинчиларга берилаётган зарба жумҳуриятимизда давом этаётган аёвсиз курашнинг узвий қисмидир.

Ҳамюртларимизга шундай дегим келади: ҳаммамиз биргалашиб ҳаракат қилсак, бехавотир яшайдиган кунлар келади, жиноятчиликнинг пайи қирқилади.

П. НИШОНОВ,
УзА мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг қарори

ПАХТА, ЧОРВА ВА СУТ, АЙРИМ ТУРДАГИ МЕВА-САБЗАВОТ МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ ХАРИД НАРХЛАРИНИ ОШИРИШ ТЎҒРИСИДА

Республикага етказиб берилаётган ёқилғи, моддий-техника ва бошқа ресурсларнинг қимматлашиб бораётгани муносабати билан, шунингдек, қишлоқ хўжалиги корхоналарига кўпроқ мустақиллик бериш мақсадида Вазирлар маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Ўзбекистон Республикаси Қишлоқ хўжалиги вазирлигининг Молия вазирлиги билан келишилган:

1993 йил пахта ҳосилининг харид нархларини 1-иловага мувофиқ;

чорва ва сутнинг харид нархларини 2-иловага мувофиқ ошириш тўғрисидаги таклифлари қабул қилинсин.

2. 1993 йил ҳосилидан:
мева-сабзавот маҳсулотларининг чекланган харид нархлари 3-иловага мувофиқ белгилансин;

шоли, пишган ва саноатда қайта ишлашга мўлжалланган янги қизил помидорлар, карам, сабзи ва олмага эркин (шартномавий) нархлар жорий этилсин;

3. Республикадан ташқарига олиб кетиладиган мева-сабзавот маҳсулотларидан олинадиган бож миқдорлари 1993 йил 1 июндан бошлаб 4-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Вазирлар маҳкамасининг «Картошка, мева-сабзавот маҳсулотлари ва қуруқ меваларнинг харид нархларини ўзгартириш тўғрисида» 1992 йил 14 апрелдаги 188-сон қарори 2-банди 3-хат бошининг амал қилиши сақлаб қолинсин. Унда белгилаб қўйилганидек, мева-сабзавот маҳсулотларини республикадан ташқарига ҳукуматлараро битимлар ва тўғридан-тўғри хўжалик алоқаларига биноан етказиб берадиган корхоналар, хўжаликлар ва ташкилотлар бож тўлашдан озод қилинади.

4. Вазирлар маҳкамасининг 1992 йил 28 майдаги 250-сон ва 1993 йил 17 апрелдаги 180-сон қарорлари кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Тошкент шаҳри 1993 йил 27 май 257-сон.

Вазирлар маҳкамасининг 1993 йил 27 майдаги 257-сон қарорига 1-илова

1993 йилги пахта ҳосилининг харид нархлари

(бир тонна учун сўм)

Пахта толаси типлари	Пахтанинг саноат навлари			
	1	2	3	4
Ингичка толали				
1 тип	100000	141000	72000	25300
2 тип	143000	130000	72000	25300
3 тип	132000	117000	72000	25300
Ўрта толали				
4 тип	127500	110000	68900	25300
5 тип	119400	103000	68900	25300
6 тип	94000	85000	65500	25300
7 тип	90800	81600	63200	25300

Вазирлар маҳкамасининг 1993 йил 27 майдаги 257 сон қарорига 2- илова.

Чорва ва сутнинг чекланган харид нархлари

	бир тонна учун сўм (ўрта ҳисобда)
Қорамол, йилқи ва туялар	393600
Чўчқалар	495600
Қўй ва эчкилар	325600
Ёғлилиги 3,6 фоизли сут	50000

Вазирлар маҳкамасининг 1993 йил 27 майдаги 257 сон қарорига 3-илова

Картошка ва мева-сабзавотнинг чекланган

ШАРТНОМАВИЙ НАРХЛАРИ

Маҳсулот	Сотиш даври х)	бир тоннаси учун сўмда
Картошка	21 майдан 10 июлгача	36000
	11июлдан йил охиригача	30000
Бошпиёз	21 июлдан йил охиригача	14000

х) йилнинг қолган даврларида маҳсулотларнинг ушбу турлари шартномавий (эркин) нархларда сотилади.

Вазирлар маҳкамасининг 1993 йил 27 майдаги 257 сон қарорига 4-илова

Республикадан ташқарига чиқариладиган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларига солинадиган

БОЖ МИҚДОРЛАРИ

(ҳар бир тоннаси учун сўмда)

	Давлат божи миқдорлари		
	май-июнь	июль-сентябрь	октябрь-декабрь
Картошка	7200	4500	—
Бошпиёз	3200	2800	3600
Карам	3200	2000	4800
Янги сабзи	3200	3200	4800
Қизил помидор	40000	10000	12000
Янги узилган бодринг	16000	2400	4500
Булғор қалампири	12000	3000	6000
Бақлажон	8000	2600	2400
Шолғом ва турп	4000	2000	3000
Қовун	—	2000	2400
Тарвуз	—	1400	1800
Олма	20000	5000	7500
Нок	24000	6000	9000
Беҳи	—	4000	6000
Шафтоли ва ўрик	12000	4000	6000
Олхўри	—	4000	6000
Олча ва тоғолча	—	6000	9000
Анор	16000	6000	12000
Узум	20000	10000	12000
Қовунқоқи	20000	10000	15000
Ёнғоқ	100000	30000	60000
Бодом	100000	60000	90000
Ерёнғоқ	50000	20000	30000
Лимон	125000	40000	75000
Хурмо	—	—	30000

ЭСЛАТМА: Юқорида кўрсатиб ўтилган бож миқдорлари 10 тоннагача бўлган маҳсулот бир марта четга чиқарилганда белгиланади, 10,1 тоннадан 20 тоннагача бўлганда бож миқдори 1,5 баравар, 20 тоннадан ортганда 2 баравар кўпаяди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг қарори

ЁҚИЛҒИ ВА ЭНЕРГИЯНИНГ ЧЕКЛАНГАН УЛГУРЖИ ВА ЧАКАНА НАРХЛАРИ ВА ТАРИФЛАРИНИ ЎЗГАРТИРИШ ТЎҒРИСИДА

Саноатнинг барқарор ишлашини таъминлаш ва энергия ресурсларидан фойдаланишнинг самарадорлигини ошириш мақсадида Вазирлар маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Белгилаб қўйилсинки, 1993 йилнинг 1 июнидан бошлаб бюджетдаги ташкилотларга ва қишлоқ хўжалиги ташкилотларига табиий газ, электр энергияси, иссиқлик энергияси ва кўмир сотиш шартномавий (эркин) нархлар бўйича амалга оширилади.

2. 1993 йилнинг 1 июнидан бошлаб аҳолига сотиладиган табиий ва суюлтирилган газ, кўмир, автобензин ва электр энергиясининг чекланган чакана нархлари иловага мувофиқ тасдиқлансин.

3. Ўзбекистон Республикаси Ижтимоий таъминот вазирлиги томонидан белгиланадиган рўйхатлар бўйича уруш қатнашчилари ва фахрийларига, уруш ва меҳнат ногиронларига чакана нархларнинг 50 фоизи даражасида имтиёзли нархда ҳар ойда 50 литр автобензин сотишнинг белгиланган меъёри сақлаб қолинсин.

1993 йилнинг 1 июнидан бошлаб меъёрланган ҳажмдаги автобензиннинг чакана ва имтиёзли нархлари ўртасидаги фарққа биноан харажатларнинг бир қисмини қоплаш учун талонлар ўрнига пул компенсацияси бериш назарда тутилиб кўрсатилган тоифадаги имтиёз эгаларига автобензин сотишнинг талонсиз тизимига ўтилсин.

Ижтимоий таъминот вазирлиги, «Ўздавнефтмаҳсулот» акционерлик бирлашмаси ва Марказий банк Молия вазирлиги билан биргаликда пул компенсациясини ташкил этиш ва тўлаш тартибини 5 кун муддатда ишлаб чиқиб, тасдиқлаш учун Вазирлар маҳкамасига киритсинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги табиий ва суюлтирилган газ, автобензин ва электр энергияси учун янги чакана нархларнинг прейскурантини тасдиқласин, бунда уларнинг барча манфаатдор ташкилотларга ўз вақтида етказилишини таъминласин.

5. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари кўмирнинг чакана нархлари прейскурантларини тасдиқласинлар.

6. Мулкчиликнинг барча шаклларидаги корхоналар ва ташкилотлар 1993 йилнинг 1 июнидаги ҳолати бўйича суюлтирилган газ, кўмир ва автобензин қолдиқларини қайта баҳоласинлар. Қайта баҳолашда қўшилган сумма уларнинг ўз оборот маблағларини тўлдиришга йўналтирилсин.

7. Вазирлар маҳкамасининг 1992 йил 16 октябрдаги 474-сон қарорининг 3-банди ва мазкур қарор 4-бандининг табиий ва суюлтирилган газ, кўмир, автобензин, электр энергияси чакана нархларини ўзгартиришга оид қисми ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 27 май 258 сон

Вазирлар маҳкамасининг 1993 йил 27 майдаги 258 сон қарорига илова

1993 йилнинг 1 июнидан бошлаб аҳолига сотиладиган табиий ва суюлтирилган газ, кўмир, автобензин ва электр энергияси чакана нархларининг

ЧЕКЛАНГАН МИҚДОРЛАРИ

Ёнилғининг номи	Ўлчов бирлиги	Чакана нархи (сўмда)
Табиий газ	1000 куб м	300
Суюлтирилган газ	кг	45
Автобензин	1 литр	100
Электр энергия	1 КВт-с	1
Электр плиткалар билан жиҳозланган уй-жойларда аҳолига бериладиган электр энергияси	1 КВт-с	0,50
Кўмир	тонна	5,3 баравар оширилган

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг қарори

АҲОЛИГА СОТИЛАДИГАН ОЗИҚ-ОВҚАТ МАҲСУЛОТЛАРИНИНГ ЧАКАНА НАРХЛАРИНИ ВА ХИЗМАТЛАРНИНГ ТАРИФЛАРИНИ ҚАЙТА КЎРИБ ЧИҚИШ ТЎҒРИСИДА

МДҲ мамлакатларидан келтириладиган энергия манбалари ва озиқ-овқат маҳсулотларининг нархлари оширилгани муносабати билан, республика аҳолисини биринчи навбатда зарур бўлган энг муҳим озиқ-овқат маҳсулотлари билан узлуксиз таъминлаш ва хизмат соҳаси ривожлантирилишини рағбатлантириш мақсадида Вазирлар маҳкамаси қарор қилади:

1. 1993 йилнинг 1 июнидан бошлаб айрим озиқ-овқат маҳсулотларининг чегараланган чакана нархлари 1-иловага мувофиқ белгилансин.

2. Гуручнинг чакана нархлари шартномавий (эркин) нархлар тоифасига ўтказилсин.

3. Аҳолига кўрсатиладиган айрим хизмат турлари тарифларини оширишнинг чекланган коэффициентлари 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

4. Ўзбекистон Республикасининг Молия вазирлиги:
— ушбу қарорга берилган 1-иловага мувофиқ озиқ-овқат маҳсулотлари чакана нархларининг янги прейскурантлари, шунингдек қайта баҳолаш тўғрисидаги кўрсатмалар ўз вақтида босиб чиқарилишини ҳамда манфаатдор вазирликлар, идоралар, корхоналар ва ташкилотларга, Қорақалпоғистон Республикасининг Вазирлар Кенгашига, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликларига етказилишини таъминласин;

— чекланган чакана нархлар билан сотиладиган озиқ-овқат маҳсулотларининг улгуржи нархларини икки ҳафта мобайнида қайта кўриб чиқсин;

— бир ҳафта муддат ичида 2-иловага мувофиқ хизматларнинг янги тарифлари прейскурантларини тасдиқласин ҳамда уларнинг барча манфаатдор вазирликларга, идораларга, корхоналар ва ташкилотларга ўз вақтида етказилишини таъминласин;

— бир ҳафта мобайнида Уй-жой-коммунал хўжалиги вазирлигига, «Ўзавтотранс» корпорациясига ва «Тошшаҳарйўловчитранс» давлат уюшмасига бериладиган ёрдам пули миқдорларини аниқласин.

5. Қуйидагилар ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин:
— «Озиқ-овқат маҳсулотларининг нархларини тартибга солиш ҳамда чорва ва сутнинг харид нархларини ошириш тўғрисида» 16.10.92 йилдаги 475-сон қарорнинг 1-иловаси;
«Гўшт ва қанд-шакарнинг чекланган чакана нархларини ўзгартириш тўғрисида» 5.02.93 йилдаги 62-сон қарор;
— «Чорва, сут, картошка, мева-сабзавот маҳсулотлари асосий турларининг чекланган харид нархларини ўзгартириш ҳамда айрим озиқ-овқат маҳсулотларининг чакана нархларини тартибга солиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг 17.04.93 йилдаги 180-сон қарорига берилган 4-иловадаги ўсимлик ёғи, гўшт, қаймоғи олинмаган сут, макароннинг чекланган чакана нархлари;
— «Энергия ресурсларининг нархларини давлат йўли билан тартибга солиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг 16.10.92 йилдаги 474-сон қарорига берилган 2-иловадаги марказдан иситиш ва иссиқ сув таъминоти тарифларининг чекланган миқдорлари;
— «Аҳолига сотиладиган ёқилғи, энергия ва хизматларнинг чакана нархлари ҳамда тарифларини қайта кўриб чиқиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг 14.08.92 йилдаги 381-сон қарорига берилган иловадаги водопровод ва канализация хизматларининг чекланган тарифлари;
— Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг 30.12.92 йилдаги 598-сон қарори;
— Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг 23.09.92 йилдаги 442-сон қарори.

Тошкент шаҳри, 1993 йил 27 май 259 сон.

Вазирлар маҳкамасининг 1993 йил 27 майдаги 259 сон қарорига 1-илова.

Белгиланган меъёрларда аҳолига сотиладиган ижтимоий аҳамиятли озиқ-овқат маҳсулотларининг чекланган чакана нархлари

Номи	Ўлчов бирлиги	Ўрта ҳисобдаги чакана нарх (сўм)
Нон (оқ, қора, жавдари, қолипда пиширилган) х)	кг	20
Ун	кг	30
Макарон	кг	100
Ўсимлик ёғи	кг	100
Чой	кг	250
Қанд-шакар	кг	200
Гўштнинг барча турлари (парранда гўштидан ташқари)	кг	400
Сут (қаймоғи олинмагани) х)	л	40
Кир совун	дона	30

х) Нон ва сутни меъёри белгиланмайди.

Вазирлар маҳкамасининг 1993 йил 27 майдаги 259 сон қарорига 2-илова

Аҳолига кўрсатиладиган айрим хизмат турлари тарифларини оширишнинг чекланган миқдорлари

	Баравар
1. Йўловчиларни шаҳар транспорти (метро, автобус, трамвай, троллейбус)-да ва шаҳар атрофи автобусида ташиш	2,0
2. Марказдан иситиш ва иссиқ сув таъминоти	2,0
3. Алоқа хизмати	2,0
4. Водопровод хизмати	2,0
5. Канализация хизмати	2,0

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИГА ВА ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРЛАРИГА ШАРҲ

Республикада амалга оширилаётган иқтисодий ўзгартишлар ижтимоий соҳага қаратилганлиги яққол кўриниб турибди. Ўзбекистон ҳукумати «шок терапияси» ўрнига бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ва батартиб ўтиш йўлини амалга оширмоқда.

Шундай шароитда республика аҳолисини ижтимоий ҳимоя қилиш давлатнинг бош вазифаси бўлиб қолмоқдаки, бу вазифа иш ҳақининг энг оз миқдорларини, пенсияларни, стипендияларни, аҳоли энг ночор табақаларининг пул даромадларини ошириш йўли билан муттасил рўёбга чиқариб борилмоқда.

Президентнинг Фармони билан 1993 йилнинг 1 июнидан бошлаб Ўзбекистон Республикасида иш ҳақининг энг оз миқдори даражаси, пенсиялар 2,5 баравар оширилади. Уларнинг миқдори тегишли равишда 7500 ва 8125 сўм қилиб белгиланади, пенсияларнинг ўртача миқдори эса 7230 сўм кўпайиб, ойига 12060 сўмга етади. Олий ўқув юртлари талабаларининг, кийим-бош ва овқат билан таъминланмайдиган техникумлар ҳамда ҳунар-техника билим юртлари ўқувчиларининг стипендиялари 2,5 баравар кўпайтирилади.

Ягона тариф сеткасининг разрядлараро коэффициентларини ҳисобга олганда иш ҳақи энг оз миқдорининг 7500 сўмгача ўсиши халқ хўжалигида банд бўлган ходимларнинг барча тоифалари учун мансаб окладларини тегишли равишда 2,5—2,8 баравар кўпайтиради.

Фармоннинг бош мақсади — аҳоли барча табақаларининг моддий фаровонлигини янада яхшилашдир. Чунончи, барча турдаги пенсияларнинг 2,5 баравар оширилиши 2 миллион 510 минг кишининг даромадларини кўпайтириш имконини беради. Олий ўқув юртида стипендиянинг ўртача миқдори 6000 сўмни, техникумда 4700 сўм ва ҳунар-техника билим юртида 4000 сўмни ташкил қилади, бунда талабаларнинг ошхоналарида улар учун тушлик овқатларнинг қийматидан 50 фоизли чегирмалар сақлаб қолинади.

Фармонга мувофиқ болали оилаларга бериладиган ижтимоий нафақаларнинг миқдори 2 баравар оширилади.

Маориф тизими ходимларининг окладлари амалдаги 8500 сўмга нисбатан ўрта ҳисобда 21500 сўмгача кўпаяди, яъни 13000 сўм ошади.

Соғлиқни сақлаш тизими ходимларининг ўртача окладлари 9300 сўмдан 23200 сўмгача, шу жумладан биринчи тоифадаги шифокорнинг оклади 11200 сўмдан 28000 сўмгача, тиббиёт ҳамширасининг оклади эса 7300 сўмдан 18300 сўмгача кўпаяди.

Фан ходимларининг ўртача окладлари умуман 7700 сўмдан 19200 сўмгача ошгани ҳолда кичик илмий ходимнинг оклади 6300 сўмдан 15700 сўмгача, катта илмий ходимнинг оклади эса 9100 сўмдан 23000 сўмгача кўпаяди.

Мазкур Фармонга кўра, қўшимча қийматга белгиланган солиқнинг 5 фоизи корхоналар ва ташкилотларда қолдирилади, бундан тушадиган маблағ ойига салкам 10 миллиард сўмни, йилнинг чорагида эса 30 миллиард сўмни ташкил этади, бу маблағлар ходимларнинг меҳнатига ҳақ тўлашни кўпайтириш учун сарфланади.

Хўжалик ҳисобидаги корхоналар ва ташкилотларга ўз ходимларининг иш ҳақи даражасини ошириш учун даромад манбаларини қидириб топиш тавсия қилинади, бундай манбалар чекланган тақдирда эса банк муассасалари йиллик 3 фоиздан ошмайдиган тўлов шарти билан аниқ мақсадни кўзлаб берадиган имтиёзли кредитлар ҳисобидан иш ҳақининг янги энг оз миқдорларини белгилаш ва меҳнатга тўланадиган ҳақни ошириш таклиф этилади.

Солиқ олинмайдиган пул даромадларининг энг паст даражаси 7500 сўм миқдорида белгиланади, бу эса камхарж оилаларнинг ҳақиқий даромадига сезиларли қўшимча бўлади.

Мазкур Фармонни рўёбга чиқариш учун давлатнинг бир ойлик ҳаражатлари 60 миллиард сўмни, йилнинг чорагида эса 180 миллиард сўмни ташкил қилади.

Нарх-наво сиёсати республиканинг ижтимоий соҳага йўналтирилган бозор иқтисодиётидаги энг муҳим жиҳатлардан бири бўлиб, шу пайтгача бу сиёсат асосий озиқ-овқат ва саноат молларининг нархларини давлат томонидан тартибга солишни кўзда тутади.

Шу билан бирга кейинги вақтларда Ўзбекистон билан МДҲнинг бошқа мамлакатларидаги нарх-навода тафовут тез суръатлар билан ошиб бораяпти. Масалан, 1993 йилнинг бошида Ўзбекистонда ноннинг нархи Қозоғистонга қараганда 1,3 баравар, Қирғизистонга қараганда 1,4 баравар, Россияга қараганда 5 баравар арзон бўлса, шу йилнинг май ойида бу тафовут тегишли равишда 1,4; 4; 6 бараварни ташкил этди.

Мана шуларнинг ҳаммаси аҳолига ниҳоятда зарур бўлган моллар ва маҳсулотларнинг Ўзбекистон ички бозоридан чиқиб кетишига сабаб бўлмоқда. Божхона назоратининг куч-ғайратларига қарамай, бу салбий тамойилни бартараф этишга эришилмаяпти.

Бундан ташқари шуни таъкидлаш керакки, белгиланган меъёрда бериладиган молларнинг нархларини паст даражада сақлаб туриш кунсайин давлат бюджетидан ёрдам пули кўпайтирилишини тақозо этаяпти.

Ягона рубль минтақаси шароитида унинг тўлов қобилиятини (пул даромадларини) бир вақтнинг ўзида ошириш ва нархларни тартибга солиш асосидагина Ўзбекистон аҳолисининг манфаатларини ҳимоя қилиш мумкинлиги равшан бўлиб қолмоқда.

Саноат маҳсулоти билан қишлоқ хўжалик маҳсулоти нархларининг номутаносиблиги ҳал қилиниши зарур бўлган муаммолар жумласидандир. Ёқилғи-энергетика ва моддий-техника ресурсларининг нархлари ошаётганлиги сабабли қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришга сарфланаётган харажатлар кўп карра ортган бир пайтда деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари асосий турларининг харид нархлари давлат томонидан тартибга солинаяпти ҳамда мунтазам равишда қайта кўриб чиқилиб, ошириб бориляпти.

Вужудга келган аҳволни эътиборга олиб, Президентнинг Фармонида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари бир қанча турларининг эркин харид нархларига ўтиш чоралари кўзда тутилган, шулардан алоҳида муҳимларининг нархлари икки баравар кўпайтирилади. Пахтанинг харид нархлари ҳар бир тоннаси учун ўрта ҳисобда 100 минг сўмгача, яъни 4,3 баравар оширилади.

Бу чора аввало қишлоқ иқтисодиётини тиклашга қаратилган бўлиб, у хўжаликларга қарзларини узиш, меҳнат ҳақини ошириш ва кенг кўламдаги такрорий ишлаб чиқаришни юритиш учун шарт-шароитларни вужудга келтириш имконини беради.

Фармонда озиқ-овқат маҳсулотлари ва ашёвий молларнинг, хизматларнинг чекланган чакана нархларини ўрта ҳисобда 2 баравар ошириш ҳам кўзда тутилган.

Чакана нархлар 2 баравар оширилишига қарамай, Ўзбекистонда айрим озиқ-овқат маҳсулотларининг нархлари МДҲнинг бошқа мамлакатларига қараганда анча арзон бўлиб қоляпти, буни жадвалдан кўриш мумкин.

(сўм)

Озиқ-овқат маҳсулотларининг номи	Ўлчов бирлиги	Тошкент	Бишкек	Олмаота	Москва
Гўшт	кг	400	680	600	670
Усимлик ёғи	кг	100	480	530	350
Сут	л	40	60	65	110
Қанд-шакар	кг	200	250	350	350
Ун	кг	30	90	100	70
Нон	кг	20	45	—	70
Макарон	кг	100	150	220	160

Ёқилғи-энергетика мажмуида ҳам худди шундай манзарани кўрамиз. Масалан, Қозоғистонда 1 тонна кўмир 9 минг сўм, Қирғизистонда — 10 минг сўм, Тожикистонда — 15,6 минг сўм, Молдовада — 12 минг сўм, Россияда — 6 минг сўм, Ўзбекистонда эса 4 минг сўм туради.

Кўрилган чора-тадбирлар Ўзбекистонда ички нарх-навонинг умумий даражасини белгиланган меъёрларда бериладиган молларнинг бир мунча паст нархларини сақлаб қолган ҳолда МДҲ даги ўртача даражага яқинлаштириш имконини беради. Бу эса Ўзбекистоннинг истеъмол бозорини маъмурий чоралар билангина эмас, балки иқтисодий чоралар билан ҳам ҳимоя қилиш имкониятини яратади.

ИККИНЧИ САБАБ

Спорт Давлат қўмитасида куни кеча бўлиб ўтган жаҳон биринчиликларининг совриндорлари ва уларнинг мураббийлари билан учрашув кўпчиликнинг ёдида узоқ вақт сақланиб қолса керак. Лина Черязова, Александр Манушев, Ҳикматулла Аҳмедовларнинг номи бугун ҳаммага таниш.

Учрашув аввалида спорт Давлат қўмитаси раиси Собир Рўзиев спортчиларимизни табриклаб, уларга янги зафарлар тилади. Спортчилар, уларнинг мураббийлари ҳам сўз олдилар.

Ҳикматулла Аҳмедов: (бокс бўйича Жаҳон биринчилигининг кумуш медали соҳиби) — Менинг бу ғалабамда бир ўзимнинг эмас, кўпчиликнинг заҳмати бор. Мураббийларимдан, мени қўллаб-қувватлаб турган юртдошларимдан бир умр қарздорман.

Лина Черязова: (фристайль бўйича жаҳон чемпиони) — Ғалабани қўлга киритиш мен учун осонликча бўлмади. Ғалабага мени руҳлантирган нарса Президентимиз ва спорт қўмитаси томонидан кўрсатилган эътибор ва ёрдам бўлди.

Александр Манушев (оғир атлетика бўйича жаҳон чемпиони) — Мураббийим — отамдан ва мени биринчилик йўлидаги муаммоларни ҳал қилиб берган раҳбариятимиздан бир умр миннатдорман.

Йиғилганлар, оммавий ахборот воситалари вакилларининг саволларига жавоб қайтардилар.

Учрашувда иштирок этган Ўзбекистон Республикаси Бош Вазирининг ўринбосари Муҳаммаджон Қорабоев маросим якунида бир чиройли ибора келтирди.

— Хорижда давлат мадҳияси ва байроғи, — деди у, — фақат иккита сабаб билан янграйди ва кўтарилади. Биринчиси, бирор давлатга бошқа мамлакат раҳбари ташриф буюрганда, ва иккинчиси халқаро биринчиликларда ғолиб спортчилар шарафига.

Ниятимиз иккинчи сабаб билан мадҳиямиз янграб, байроғимиз баланд ҳилпирайверсин.

Н. МАҲМУДОВ.

ҚУРБОН ҲАЙИТИНГИЗ МУБОРАК БЎЛСИН!

ТАНГРИ ТАОЛОГА беҳисоб ҳамду-санолар айтамизки, ушбу саодатли фурсатларда Ислом динининг бешинчи рукни бўлмиш Қурбон ҳайитини одат этиш арафасида турибмиз. Дунёдаги барча мусулмонлар қатори истиқлол Ўзбекистон республикамиз мусулмонлари ҳам ҳар йили муборак Қурбон ҳайитини муносиб кутиб оладилар. Ушбу муборак айёмларда бутун Ислом оламида ҳаж мавсуми кенг нишонланади. Сафари муборакка азму-жазм қилган ҳожилар Ер юзидаги барча мусулмонларнинг қибласи бўлмиш Ҳолиқ Каъбани тавофу-зиёрат қиладилар. Бу «Зул-Ҳижжа» ойи такбиру-таҳлил, зикру-тасбеҳлар кўп айтиладиган, уч кун Ҳайит давомида Аллоҳ йўлига жонзотлар сўйиб, қурбонликлар қилинадиган бир мўътабар моҳи шарифдир.

Ислом динининг бешинчи рукни саналмиш ҳажнинг фарзлиги Қуръони Карим оятлари ила собит ва Расулуллоҳ ҳадислари билан муқаррар бўлгани учун Маккаи Мукаррама ва Мадинаи мунаввара шаҳарлари, ҳажнинг оҳкомлари, Расули акрам (саллаллоҳу алайҳи васаллам) тарихлари каби барча мусулмонлар билишлари зарур бўлган гапларни яхши билсинлар.

Маълумки, Ислом арконларининг бешинчи саналмиш Ҳаж ибодати ҳижратнинг (жаноби Расулуллоҳ ва барча мусулмонлар Маккадан Мадина шаҳрига ҳижрат қилишларининг) 9-йили фарз қилинди. Уша йилги Ҳаж сафарига Расулуллоҳ ҳазрати Абу Бакр Сиддиқ розийаллоҳу анҳуни 300 нафар саҳобаи киромга амирлик ҳаж қилиб юбордилар. Жаноби Расулуллоҳ уларнинг ортидан ҳазрати Али карраматуллоҳу важҳаҳуни ўзларига янги нозил бўлган «Бароат» сурасини ўқиб бермоқ учун юбордилар.

Ҳижратнинг 10-йили эса, жаноб Расулуллоҳнинг ўзлари бош бўлиб ҳажга боришларини билдирдилар. Ушбу ҳажни «Ҳажжатул вадо», яъни «Видолашиш ҳажжи» деб номланган. Жаноби Расулуллоҳ Арафат тоғининг энг баланд жойига чиқиб машҳур видолашув хутбаларини ўқиганлар. Унда, жумладан: «Эй ОДАМЛАР, балким бу йилдан сўнг менга сизлар билан дийдор кўришишлик насиб бўлмас. Шунинг учун ҳозир мендан энг муҳим васиятларимни эшитиб олинглар!» — деб Исломнинг асосий қоидаларини тўкмасдан, мардум ҳақини емаслик, омонатга хиёнат қилмаслик, шайтон йўлига юрмаслик, аҳлу-аёллар ҳақ-ҳуқуқларига риоя қилишлик, одамлар орасида турли низо ва ихтилофли масалалар чиқишига йўл қўймаслик, дунёдаги барча халқларнинг миллати, ирқи, ранги ва тилидан қатъий назар ўзаро иззат-икромда бўлишларига интилиш, намоз, закот, рўза, ҳаж ибодатларини ўз вақтида адо этишлик каби зарур васиятларини баён этдилар.

Шунинг учун ҳам биз бугунги кунда инсонларни, шу жумладан, ёш авлодни Қуръон ва Ҳадис таълимоти ва одоб-аҳлоқи асосида тарбия қилсак, жамиятимиздаги зарарли иллатлардан халос бўламиз. Ҳўш, дин инсонларни, хусусан ёшларни нимага чақиради? Аввало имон келтириб, солиҳ амал қилиб яшашга чақиради. Бунинг учун эса илмли бўлиш керак. Илм хусусида Қуръони Каримда: «Аллоҳ Таоло сизларни онгиздан имон келтирганларни ва илмни юксалтирганларни бу дунёда ярлақаб, мартаба-

МУДДАО: ИККИ ДУНЁ САОДАТИ

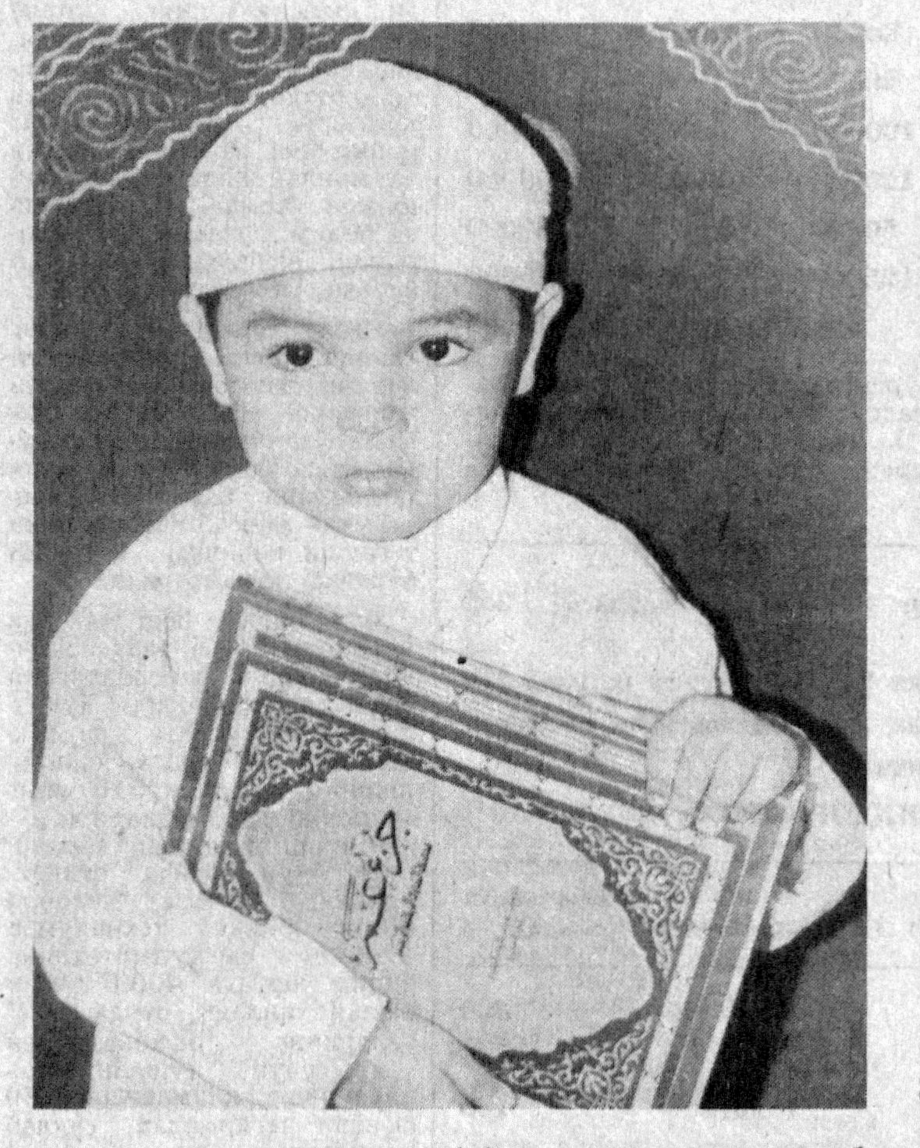

сини улуғ қилғайдир, охиратда жаннатга кирмоқликни насиб этгусидир. Аллоҳ Таоло қилаётган ишларингиздан хабардордир», — дейилган бўлса, Муҳаммад алайҳис-салом ҳадисларида: «Илмни истамоқ ҳар бир мусулмонга фарздир», «Бешикдан то қабрга қадар илм талаб қилинглар», деб буюрилган. Агар биз ижодан, маърифат ва тараққиётга иштиёқи кундан-кунга сусайиб бораётган ёш авлодга ушбу эътиқодни сингдира олсак, ёшлар ўз олдиларидаги масъулиятни тушуниб, илм-фан томон ошиқадилар. Бу эса жамиятимизни равнақ топиб, ҳаётимизни фаровонлашувига олиб келади.

Қуръон нафақат илмга даъват этади, балки уни ўргатади ҳам. Ҳозирги маълумотларга кўра, Қуръони Каримда 700 га яқин илмий масалалар зикр этилган. Бу масалаларнинг кўпчилигига фақат илм-фан тараққий қилган бизнинг асримиздагина жавоб, яъни изоҳлар топилди. Масалан, инсоният жуда кўп даврлардан буён фақат ердагина ҳаёт мавжуд, коинотда фақат бизнинг цивилизациямизгина бор деб фикр қилган. Аммо Қуръони Каримнинг Фотиҳа сураси аввалидаёқ: «Меҳрибон ва раҳмли Аллоҳ номи ила бошлайман. Барча ҳамду-сано ва мақтовлар оламларнинг роббиси бўлган Аллоҳга хосдир», дейилган. Бу оят ўн тўрт аср илгари нозил бўлган бўлса, уларнинг ҳикмати бугунги кунга келиб олимлар томонидан кашф қилинмоқда. Буларнинг ҳаммаси Қуръони Каримда қуёш, ой ва ернинг ҳаракатланиши жисмларнинг чўзилиши ва кенгайиши, баландликда кислороднинг камайиши, атомнинг бўлиниши, ҳар бир нарсанинг жуфт-жуфт қилиб яратилганлиги ва яна бошқа турли-туман илмий ҳикматлар инсонлар кашф қилишлари учун ишора қилинган. Бу эса унга эътиқод қилувчиларни илму-фан чўққилари томон етаклаган.

Қуръони-карим тўғри йўлга бошлаш учун нозил қилинган китобдир. У инсонларни ҳидоятга чақиради. Бу эса поклик асосида амалга оширилади. Бунинг учун таҳорат ва ғусл каби амаллар фарз қилинган. Бундан ташқари Муҳаммад алайҳис-салом ҳадисларида ҳам поклик, озодалик сингари шахсий гигиенага оид инсон учун зарур насиҳатлар айтиб ўтилган. Буларнинг ҳаммаси жисмоний поклик, аммо инсон ҳаёти учун руҳий ва маънавий поклик ҳам зарурдир. Аллоҳ Таоло бизга бундай покликни йўлини ҳам ўргатган. У номоз ўқиш орқали амалга оширилади. Номоз — буюк ибодат бўлиб, инсонлар қалбига тинчлик, осойишталик ва хотиржамлик беради. Гуноҳ ва фаҳш ишлардан қайтаради. Инсонларни бир-бирига меҳрибон қилиб, уларни ўзаро яқинлаштиради.

Булардан ташқари дин инсонларни гўзал хулқли бўлишга, фисқ-фасод ва ҳаром ишлардан узоқлашишга чақиради. Ҳозирги иқтисодий тангилик пайтида ўғрилик, порахўрлик, судхўрлик ва товламачилик каби иллатлар кенг тарқалиб, жамиятимизга жиддий зарар келтирмоқда. Қуръон эса бундай ишларни бизларга ҳаром қилган. Яна зино ва арақхўрликни ҳам ман этган. Пайғамбар алайҳис-салом ҳам уларнинг гуноҳ ишлар эканлигини таъкидлаганлар. Агар биз Исломга амал қилиб, динимиз арконларини ҳаётга татбиқ қилиб яшайдиган бўлсак юқоридаги иллатлардан қутулишимиз осон кечади. Ушбу иллатлар ботқоғига ботган ёшларни тўғри йўлга солиш имкони ҳам топилади.

Динда сабр қилиш, ота-онани ҳурматлаш, меҳр-шавқат, биродарлик каби хислатлар тарғиб қилинган. «Ҳар бир мўмин бир-бирига ака-ука, биродардир», — дейилган. Муҳаммад алайҳис-салом пайғамбаримиз: «Ўзинг севган нарсани, бошқага раво кўр», — деб таълим берганлар. Шунинг учун ҳам Қуръони Карим ва Ҳадиси Шарифлар ўқитилиб, ҳаётга татбиқ қилинган даврларда миллий низолар бўлмаган. Ҳеч ким ўзбек, тожик, қозоқ, қирғиз деб миллат ажратмаган. Қариялар уйи, етимхоналар бўлмаган. Фақиру мискинлар қаровсиз қолмаган. Ҳеч қандай тарғибот ва ташвиқотсиз, телемарафонларсиз кишилар фарз қилинган закот ва бошқа садақаларни улашиб, халқ орасида ижтимоий тенгликни мувофиқлаштириб турганлар. Бу эса биз интилаётган, хоҳлаётган йўлдир.

Бас шундай экан, Қуръон ва Ҳадисни ҳаётимизга татбиқ этишимиз, ёшларни тарбия қилишда уларга асосланишимиз, мактаб-мадраса, олийгоҳларда уларни ўқитиб, кенг халқ оммасига етказишимиз зарурдир. Агар биз ушбу ишларни йўлга солиб, миллий бирликка эришамиз. Бу — бизларнинг мавжуд муаммоларимизни ҳал этиб, тараққий қилишимиз учун имкон яратади. Бунинг асосида давлатимиз ривожланиб, халқимиз илғор мамлакатлар қаторидан ўрин олади. Ҳаётимиз эса фаровонлашиб, икки дунё саодатига эришамиз. Аллоҳ Таоло ҳаммамизни шундай кунларга етказиб, бизни ҳидоят ва ҳидоят томон етакласин.

Алибек ИЛХОМБЕКОВ,
Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Диний ишлар қўмитаси ходими.

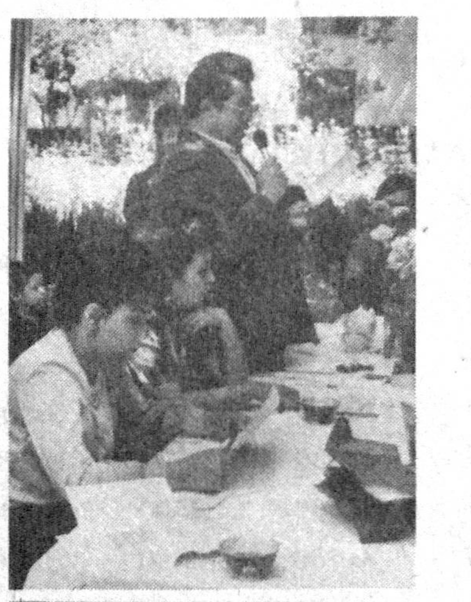

1 июнь — Болаларни ҳимоя қилиш Халқаро куни

Келажагини ўйлаган, унинг учун қайғурган халқ буюк халқдир ва у асло кам бўлмайди. Келажак эса бизнинг болаларимиздир.

Бугун бу сўзлар баландпарвоз эмас. У аллақачон ерга қайтган. Ҳукуматимизнинг соғлом авлод учун қайғураётгани, жон куйдираётгани ҳам бежиз эмас. Илло соғлом инсонларгина жамиятни қусурлардан халос этади.

Пойтахтнинг 341-болалар боғчасида ўтган спорт мусобақасига йиғилганлар бу вазифанинг нақадар муҳим ва ҳаққоний эканлигини англаб етдилар. Акмал Икромов туманидаги 54 та болалар боғчасининг ғолиблари (улар 6 та)гина иштирок этган мусобақа қизиқарли ўтди. Унда туман халқ таълими бўлими ҳамда спорт қўмитаси вакиллари бош-қош бўлдилар.

Ғолиблар аниқланди. Улар 365-, 341-, 17-болалар боғчалари тарбияланувчиларидир.

— Энди шаҳар миқёсида ўтадиган спорт беллашувида туманимиз боғчалари шарафини 3 та жамоа ҳимоя қилади, — дейди халқ таълими бўлимининг мактабгача тарбия назоратчиси Шаҳзода Шукурова.

СУРАТЛАРДА: мусобақадан лавҳалар.

Суратчи: Муҳаммад АМИН.

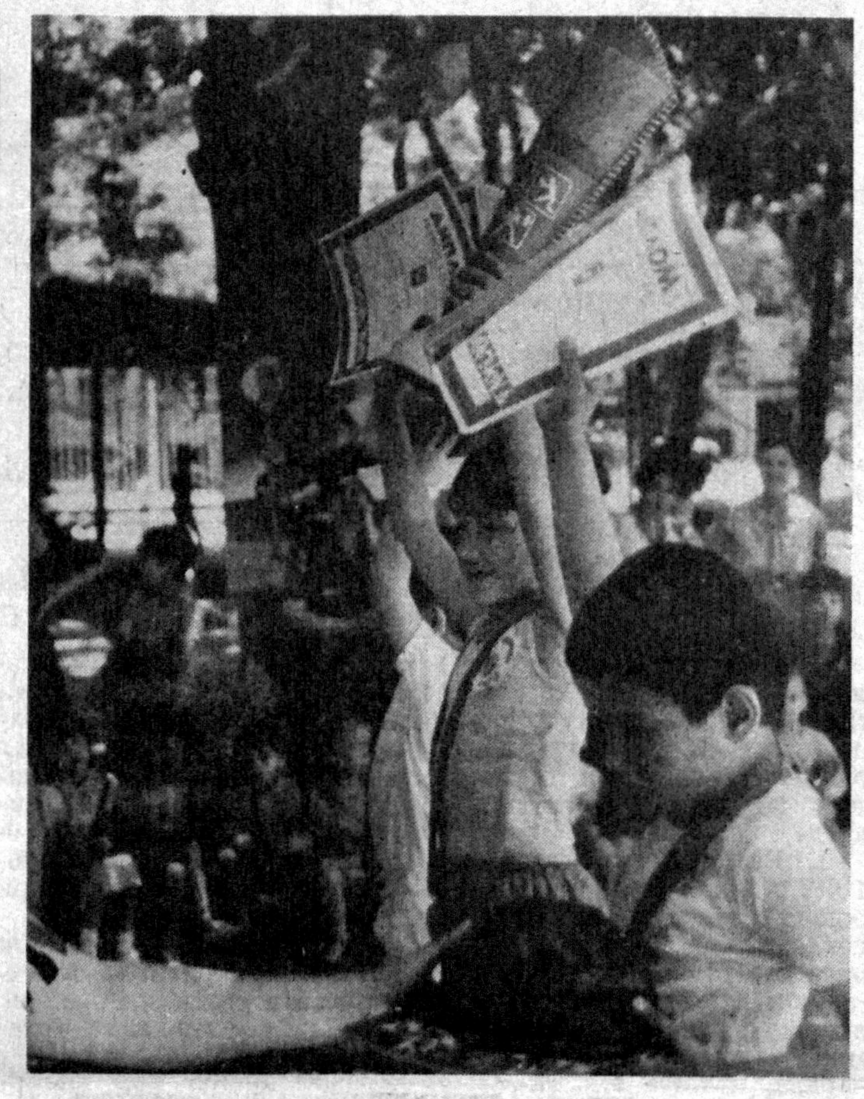

Газета саҳифаланаётганда:

Доҳийга эмас, чўпонга

Аввалари Ленинга ёки российлик бошқа «доҳий»ларга ҳайкал қўйиш шараф ҳисобланар, сажда қилишнинг бу усулига бағишланган йиғинлар салкам байрамга айланиб кетарди. Энди давр ўзгарди.

Жумҳурият Олий Кенгашининг икки марта ноиби бўлган, бир неча орден ҳамда медаллар соҳиби марҳум чўпон Темур Пухтаев хотирасига бағишлаб ҳайкал ўрнатилгани шу фикрга далил.

Энг муҳими, ҳайкал машҳур чўпон узоқ йиллар ишлаган Шеробод туманидаги Норқувват Эргашев директорлик қилаётган «Наврўз» давлат хўжалигида ўрнатилган.

(Ўз мухбиримиз).

Келгуси сонда:

● НАМАНГАНДАГИ 1-ЛИЦЕЙГА МАРҲАМАТ
● БОБУР НИДОЛАРИ

ФАРЗАНДЛАРИМИЗГА ҒАМХЎРМИЗМИ?

Болалар — келажагимиз, деб кўп гапирамиз. Шундай экан, келажак пойдевори пухта бўлиши ҳақида ҳозирдан қайғурмоқ зарур. Жумҳуриятимизда болалар кўп. Уларнинг бугунги кундаги аҳволи қандай? Республика қўғирчоқ театри фаолияти билан танишмоқчи бўлдим. Кўркам бино, кўкка отилиб турган фавворалар, театр ёнидаги «Бойчечак» болалар истироҳат боғи кичкинтойлар ихтиёрига бериб қўйилгани кишини қувонтиради.

— Бизда барча шарт-шароитлар мавжуд. Ота-оналар ва болаларга маъқул бўлаётган яхши спектакллар қўйиляпти, — дейди театр директори Ширин Каримова. — Баҳор ойлари театрда, айниқса, шаҳримиздаги мактаб ва боғчаларда бир-қанча томоша кўрсатдик.

— Ёш томошабинлар ҳузурига кўпроқ борадиган бўлибсизлар-да.

— Албатта, театр саҳнасида қўйилган спектакль ҳар томонлама мазмунли, қизиқарли, жонли чиқади. Бироқ транспорт харажати ошиб кетгани сабабли болаларнинг томошага келиши жуда қийин бўлиб қолди. Шуни инобатга олиб иш тарзини ўзгартирдик. Театрда шанба ва якшанба кунларигина спектакль кўрсатилади. Жамоамиз асосан мактаб ва боғчаларга бориб, фарзандларимиз кўнглига йўл топишга ҳаракат қилади. Бу ноиложликдан қилинаётган тадбир, албатта. Қулайлик йўқ жойда иш кўнгилдагидек бўлмайди-да. Шуларни ўйлаб, иккита автобус сўраб юқори ташкилотларга мурожаат қилганмиз. Вақти келиб ниятимиз амалга ошади, деган умиддамиз.

Болаларнинг эртакка ўчлиги ҳаммага аён. Шунинг учун ҳам театр жамоаси эртаклар асосида спектакллар яратишга алоҳида эътибор бермоқда. Яқингинада саҳна юзини кўрган «Олтин калитча», «Чақмоқтош», «Фотиманинг саргузаштлари», «Бир чигитдан минг чигит», «Олтин жўжа», «Ойни ким ўғирлади?» сингари спектакллар шулар жумласидандир.

Томоша чиптасининг нархи қиммат эмас, ўн икки сўм. Аммо ўзбек тилида спектакль қўйиладиган куни томошабинлар негадир кам бўлади. Бундай ҳол кишини ўйлантириб қўяди. Бу болаларимизнинг тарбиясига бефарқлигимизданми? Ё бўлмаса, бозор иқтисодиёти шароитида кўп болали оилаларнинг аҳволи шу қадар оғирлашиб қолдимикан?

Театр ҳаётида тез-тез қизиқарли воқеалар бўлиб туради. Яқинда Исроил давлатининг Ўзбекистондаги фавқулодда ва мухтор элчиси Исроил—Мей—Оми театримизга ташриф буюрди ва пойтахтимиздаги болалар уйлари тарбияланувчиларини ўз ҳисобидан спектаклга таклиф қилди, уларга Исроил давлати, халқи ҳақида батафсил маълумот берди, совғалар улашди.

Театр жамоаси 1994 йилнинг октябрь ойида Покистонда ўтказиладиган қўғирчоқ театрларининг халқаро фестивалига таклифнома олди ва катта умидлар билан тайёргарлик ишларини бошлаб юборди.

Мустақил Ўзбекистонимизнинг келажаги порлоқ бўлишини ҳаммамиз орзу қиламиз. Лекин яхши ниятлар ўз-ўзидан амалга ошмайди. Болалар келажагимиз экан, уларнинг тарбиясига, дам олишига бефарқ бўлмайлик. Вақт топиб, болаларимизни етаклаб, санъат даргоҳларига борсак, уларни эртакларнинг сирли оламига бошласак, кичкинтойларимизнинг маънавий баркамоллигига ҳисса қўшган бўламиз.

С. ҚИЛИЧЕВА,
ЎзА мухбири.

Хотира

ҚАНИЙДИ, УЙГА ЧОПИБ КИРСА-Ю...

УНИНГ АСОСИЙ ФАЗИЛАТИ ОДАМЛАРГА МЕҲРИБОНЛИК, ҲУРМАТ ВА ИШОНЧ ЭДИ

Неча кундирки, кичкинтой Анора йўлга кўз тикади. Жажжигина эмасми, ўз интизорлигини ойижонисига, бувижону буважонларига билдирса ҳам бўларди. Аммо сездирмасликка уринади. Она, буви барибир она-да. Раъно опа ва Шаҳло Анорадаги илинжни дил-дилидан уқиб турган бўлсада, билганлари ичида. Фарзандининг мурғак хаёлини бошқа нарсаларга чалғитмоққа тушадилар. Юрак узиб, бирор нарса деёлмайдилар. Айтишга ҳам, юпатишга ҳам ожиз. Қизи бувиси, ойисига эркаланади. Бувижон, ойижонларчи, улар дардини кимга айтсин?

Улар дадажонни, фарзандини кутадилар. Ҳа, Эркин дадажонни, севимли фарзандни. Аммо ундан дарак бўлмаяпти... «Қанийди, ҳозир дадажон уйга чопиб кирса-ю, Анорани бағрига олса».

Эркин жажжи қизалоғини, оиладагиларнинг ҳамма-ҳаммасини жону дилидан севарди. Ўзининг меҳрига ўргатиб қўйганди. Унинг меҳрибончилиги шу қадар дилтортар, хуш эдики, ишдан қайтишини уйдагилар байрамлардагидек, интиқлик ва тантана билан кутишарди. Ойижониси Раъно опанинг энг суянган, ишонган якка-ю ёлғизгина ўғли ҳам шугина — Эркинжонгинаси эди. Юпатгувчиси ҳам, бўш вақт топди дегунча ёнгинасига ўтириб олиб, шўх шодон кулдиргувчиси-ю, катта бўлса ҳам овунчоғи Эркинжони бўларди.

Бугун нафақат Анорахону, Шаҳлолар, балки Онаизор, опасингиллари ҳам йўлга қарайди. Унинг ҳар кунги ишдан қайтадиган вақти онажонисига ҳам ёд бўлиб қолган эмасми. Интизор кутади. Болажонининг эркалашларини қўмсайди. Кута-кута, охири, қизларига, келинига, Эркинжонгинасидан қолган яккаю ёлғиз мероси — неварасига тикилади. Она ва боладаги маъюсликни кўриб, юраги орқасига тортиб кетади. Дардини, ичига ютади. Ахир у оилада якка-ёлғиз бўлгани билан эркатойликни ёқтирмасди. Опа-сингиллари учун ҳам ака, ҳам отадай ўрни бор эди оилада.

Отаси Рустам аканинг Эркин билан муомаласини, ўзини тутиши, юриш-туришини, оилапарварлигини билганликлари учун ҳам у билан шундай муносабатда бўлишарди улар.

— Дўстимизнинг хонадонида кўп марта бўлганман, — дея хотирлайди унинг ҳамкасб оғайниларидан бири А. Ғафуров. Эркиннинг Абдураҳмонга ўхшаган дўст-ёрлари ниҳоятда кўп эди. — Отаси Рустам ака билан суҳбатларининг, баҳс-мунозараларининг гувоҳи бўлганман. Улар мақсадлари уйғун бўлгани учун ҳам бир-бирлари билан тенгдошлардек, гўё ака-укалардек суҳбатлар қуришарди, бу манзарани четдан туриб кузатган ҳар қандай одам завқланмасдан қолмасди. Оиланинг, рўзғорнинг бутун ташвишлари ҳам ота-боланинг зиммасида турарди ва бундан Рустам аканинг қанчалар фахрланишини кўрганингизда эди...

Эркин Шоғуломов ҳаётдан бемаврид — 36 ёшида кетди. Фожиали автоҳалокат туфайли амакиваччаси Алишер ва яқин қариндоши Равшанлар билан ҳаётдан йигит ёшида кўз юмдилар. Уларнинг ҳар бири миллатимизнинг гуллари, юртимизнинг равнақига ўзларининг йигитлик куч-ғайратини сарфлаётган ўғлонлар эдилар. Шулар орасида Эркин Шоғуломов ҳақида уни кўрган-билган дўстлари, ёру-биродарлари унинг ишда ҳам ҳаққоний жонкуярлиги, одамларга меҳрини бағишлагани ҳақида тўлиб-тошиб хотирлайдилар. Чунки у халқ хўжалигининг қайси жабҳасида ишламасин, ҳамкасблари билан аҳил-иноқликни ўрнига қўя оларди. Ён-атрофдагиларнинг қимматли фикрларини, ибратли ишларини ниҳоятда қадрларди. Хизмат юзасидан ҳузурига ташриф буюрувчиларнинг ҳурмат-иззатини ўрнига қўя оларди.

Қўлимизда унинг меҳнат дафтарчаси. Уни авайлаб варақларканман, хаёлимдан шу нарсалар кечди. Оддийгина сатрлар туширилган бу ҳужжат ҳам унинг қайноқ юракли инсонлиги ҳақида сўзлаётгандек туюлади. Унинг ёзувлари ҳам эгаси билан тирик бўлгувчи эди. Варақларига юртнинг ажойиб бир ўғлонининг яна қанчадан-қанча сермазмун меҳнатлари акс этмоғи мумкин эди. Афсуски, улар алпқомат йигитнинг Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Тошкент вилоят қўмитасидаги масъул ижрочи, ҳарбийдаги аскарлик хизмати, Калинин (ҳозирги Зангиота) туманидаги «Москва» жамоа хўжалигида иқтисодчи, давлат хорижий сайёҳлик қўмитасига қарашли таъмирлаш-қурилиш бошқармасида участка мастери, Собир Раҳимов тумани ҳокимлиги қошидаги «Собир Раҳимовчи» хўжалик ҳисобидаги марказ бош иқтисодчиси вазифаларида ишлаганликлари ҳақидаги қайдлар билан кифояланди, холос. Ҳали у Тошкент халқ хўжалиги институтида ўқиб юрган чоғларидаёқ ўз халқига ҳаммадан кўпроқ наф келтиришни кўзлаган бўлса, бозор шароитига ўтилаётган ҳозирги кунларда мамлакат иқтисодиётнинг равнақида унинг ҳам ўз улуши бўлишини орзу қиларди.

Ҳар бир инсон дунёда орзу умидлар билан яшайди. Шу йўлда қўлдан келганча югуради-елади. Одамларга яхшилик қилади. Саховат, меҳр-мурувват кўрган кишиларгина ўша инсон хотирасини доимо ёдга оладилар. Зеро, фақат яхшиликкина, саховату оқибатгина инсон умрининг асл зийнатлари бўла олади. Шу маънода биз билган, кўпчиликка меҳр-оқибат улашган бағри кенг, қалби дарё йигит Эркин Шоғуломовнинг ҳам порлоқ хотираси унинг дўстлари, фарзандлари, оила аъзолари, қариндош-уруғлари ёдида бир умрга сақланиб қолажак.

Сувонқул РУСТАМ,
журналист.

Бош муҳаррир: Жаббор РАЗЗОҚОВ.

Таҳрир ҳайъати: М.АБДУСАМАТОВА, А.АҲМЕДОВ (*бош муҳаррир ўринбосари*), К.ЖУМАНИЁЗОВ, З.МАМАДАЛИЕВ, К.РАҲИМОВ, З.РИХСИЕВ (*масъул котиб*), С.РУСТАМОВ.

Таъсис этувчилар:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ
ва
"ТУРКИСТОН" ИЖОДИЙ ЖАМОАСИ

газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар — 32-56-57; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш — 32-53-98; тижорат — 32-58-48; қабулхона — 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг сешанба, пайшанба, шанба кунлари чиқади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концернининг босмахонаси. Манзилгоҳи: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 56

Рўйхатдан ўтиш тартиб № 00130 Буюртма Г—232. 64562 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А—2. Босишга топшириш вақти — 24.30. Босишга топширилди. 20.30 да.